

**การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์**

**The Study of Readiness to ASEAN Community of Students
in Phetchabun Rajabhat University**

นางสมใจ กงเต็ม

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

วิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

(ค)

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้รับทุนสนับสนุนจาก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ ที่มอบทุนการวิจัยเพื่อให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลงสู่การจัดทำวิจัยเพื่อศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล ที่ช่วยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทาง เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะครุศาสตร์ ที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการวิจัยทั้งในด้าน เวลา สถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ขอขอบคุณ บิดา มารดา เพื่อนร่วมชีวิตและเพื่อนร่วมงาน ที่ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา คุณประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บุพการี บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้รักในการเรียนรู้ทุกท่าน

สมใจ กงเดิม

กุมภาพันธ์ 2556

(ก)

ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
The Study of readiness to ASEAN community of students in
Phetchabun Rajabhat University
in order to enter

ชื่อผู้วิจัย นางสมใจ กงเดิม
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ปีที่ทำวิจัย 2555

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี 2555 จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำแนกตามความคิดเห็นของนักศึกษาตามคณะต่าง ๆ จำนวน 5 คณะ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 1,540 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความพร้อมด้านความรู้ ความพร้อมด้านทักษะกระบวนการ ความพร้อมด้านเจตคติ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบอิสระ (t-test independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 100 จำแนกตามคณะ
จำแนกวิชาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 22.14 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ร้อยละ 20.30 คณะครุศาสตร์ร้อยละ 20.13 คณะวิทยาการจัดการร้อยละ 18.90 และคณะเทคโนโลยี
เกษตร ร้อยละ 18.51 ความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้และ
ด้านทักษะกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ผลการ
ทดสอบความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคณะมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่
แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาต่างคณะกันมีความพร้อมในการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนด้านทักษะและกระบวนการ ด้านเจตคติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.05

Title The Study of readiness to ASEAN community of students in
Phetchabun Rajabhat University

Author Somjai Kongterm
Faculty of Education Phetchabun Rajaphat University

Year 2012

The period of research time 1 year

Abstract

This study aims to investigate The Study of readiness to ASEAN community of students in Phetchabun Rajabhat University. The subjects will be divided into five groups by the faculties. The participants consisted of 1,540 students in Phetchabun Rajabhat University. Fives scales questionnaires are used as the instrument for collecting data. Three areas of questions are provided in the questionnaires which are the knowledge readiness, the procedure skill readiness and the attitude readiness. The obtained data were analyzed in term of frequency, percentage, average, standard deviation (S.D.), T-test independent, One-Way ANOVA, F-test and the multiple comparison by using Scheffe' method.

The results indicate that the participants' demographic data in one hundred percent are divided by the faculty. The Faculty of Humanities and Social Sciences is 22.14 percent, The Faculty of Science and Technology is 20.30 percent, The Faculty of Education is 20.13, The Faculty of Management Sciences is 18.90 percent and The Faculty of Agricultural Technology is 18.51 percent. The overall opinion in readiness regarding to ASEAN community is in the medium level. The consideration of four areas found that the knowledge readiness and the procedure skill readiness are in the same level which is medium, but the attitude readiness is in the high level. The faculty multiple comparison results are not different. However, the considering in each area indicates that there is significantly different at the .05 level in the procedure skill readiness and the attitude readiness.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
3. ขอบเขตการวิจัย	7
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	9
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
1. ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน	11
2. ความเป็นมาของอาเซียน	13
3. วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งอาเซียน	15
4. แนวโน้มของอาเซียนในอนาคต	18
5. กฎบัตรอาเซียน	20
6. เศรษฐกิจอาเซียน	23
7. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน	26
9. การเมืองในกลุ่มประเทศอาเซียน	28
10. สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	30
11. ทักษะกระบวนการอาเซียน	33
12. เจตคติอาเซียน	39
13. หลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน	46
14. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
2. เทคนิควิธีการเก็บข้อมูล	67
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	69
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	71
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	71
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
1. ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
2. ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคม อาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	77
3. ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม	83
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
1. สรุป	87
2. อภิปรายผล	88
3. ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก. รายนามผู้เชี่ยวชาญ	99
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	100
ประวัตินักวิจัย	105

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	8
ตารางที่ 2	51
ตารางบทที่ 3	
ตารางที่ 3.1	68
ตารางบทที่ 4	
ตาราง 4.1	82
ตาราง 4.2	82
ตาราง 4.3	85
ตาราง 4.4	86
ตาราง 4.5	87
ตาราง 4.6	87
ตาราง 4.7	88

(ช)

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตาราง 4.8	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นระหว่าง นักศึกษาแต่ละคณะที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านเจตคติ	89
ตาราง 4.10	ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	89

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ซึ่งต้องเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558 จึงเป็นบทบาทสำคัญของมหาวิทยาลัยที่จะต้องกำหนดเป้าหมายในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้ชัดเจนให้เป็นไปตามคุณลักษณะของเยาวชนไทยในประเทศประชาคมอาเซียน ใน 3 ลักษณะได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านกระบวนการ และด้านเจตคติ อนึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ในกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนามหาวิทยาลัยไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยใน เป้าประสงค์ที่ 2 ได้ระบุให้นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับการเป็นประชาคมอาเซียนและในกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษา ต่าง ประเทศ คุณลักษณะของนักศึกษาและบุคลากรตลอดจนสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมและมาตรฐานการศึกษาจึงต้องมุ่งที่ประสิทธิภาพ ต้องมีการตื่นตัว สถาบันการศึกษาในฐานะผู้ผลิตบัณฑิตต้องพร้อมแข่งขัน ได้ทั้งในระดับอาเซียนและระดับโลก และจิรวัดน์ วิริงกร (2554) กล่าวว่า การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน ซึ่งว่าสังคมไทยในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงในหลายเรื่องที่จะกระทบต่อวิถีชีวิตที่เคยดำเนินมาในอดีต นักศึกษาจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเรียนรู้ ปรับตัว และเตรียมการ (Adaptability and Preparation) ประเด็นที่นักศึกษารุ่นใหม่ควรต้องเตรียมตนเอง เพื่อทำให้มีความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต เช่น 1) ควรมีความสนใจและตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่าง ๆ สู่ประชาคมอาเซียนทั้งในเชิงประโยชน์ที่ได้รับและข้อควรระวัง 2) การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน ทำให้สังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ของนักศึกษายุคใหม่จึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ และการดำรงอยู่ของรัฐบาลไทยเพิ่มมากขึ้น 3) ปรับกระบวนการทัศนการเรียนรู้ การเรียนรู้ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมายอย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ 4) นักศึกษารุ่นใหม่จำเป็นต้องตระหนักถึงความเป็นชาติและความดำรงอยู่ของชาติ 5) พัฒนาความเป็นคนมีวินัย มุ่งเน้นความสามารถในการดำรงชีวิตภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม 6) สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ควรพัฒนาตนเองให้แน่ใจว่า สามารถที่จะทำงานกับผู้คนต่างวัฒนธรรมได้ 7) เรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน 8) สร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ให้สามารถสื่อสารได้ ฉะนั้น นักศึกษาใหม่ตั้งแต่ปี 2554 จึงต้องมีความ

ตระหนักรู้ เข้าใจ และวางเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน เพื่อให้ตนเองมีความพร้อมต่อการที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 นี้

ส่วนนายชินวรณ์ บุญยเกียรติ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เคยบรรยาย พิเศษ เรื่อง "การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2548" ไว้ว่า ประเทศไทยเป็นผู้นำในการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีศักยภาพในการเป็นแกนนำในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็ง ภายใต้ยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์เดียว เอกลัทธิเดียว และประชาคมเดียว เพื่อความเจริญมั่นคงของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจภายใต้การก่อตั้งนี้จะต้องยึดหลักสำคัญ คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน การศึกษานั้นจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่น ๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้านการเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน การศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกัน ใน 3 ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา

2. ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษาด้วยการสร้าง ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่าง กันในประชาคมอาเซียน มีการเพิ่มครูที่จบการศึกษาด้านภาษาอังกฤษเข้าไปในทุกระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนไทยสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างสร้างสรรค์นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการรับอาสาสมัครเข้ามาสอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมของประเทศต่างๆเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกันของประเทศในประชาคม

3. ส่วนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นั้น จะพัฒนาตามหลัก 3N ได้แก่ Ned Netโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ NEISศูนย์กลางรวบรวม จัดเก็บ และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา NLCศูนย์ เรียนรู้แห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา มีการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความเอื้ออาทร โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการสร้างวัฒนธรรมใหม่ นักศึกษาที่จบจากอาชีวศึกษาจะต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียนนอกจากนี้ ยังต้องส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาเซียน

ศึกษา เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาไปสู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป (<http://www.chinnaworn.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=539155790&Ntype=1>) สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2555)

อนึ่งกระทรวง ศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบและแนวทางในการปฏิบัติด้านการศึกษาของไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน ปี 2558 ที่จะถึงนี้ โดยกำหนดกรอบอาเซียน แนวทางการศึกษาไทยดังนี้ 1)สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนิน งานภายใต้กรอบรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน กรอบประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน และการ จัดตั้งสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาผู้บริหารการศึกษา 2)สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี โครงการ Education Hub School และอยู่ระหว่างดำเนินโครงการ Spirit of ASEAN (Sister/Partner School และ Buffer School) สำหรับกิจกรรมที่จะดำเนินการในปี 2554 คือการพัฒนาหลักสูตรและสื่อ เกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งกิจกรรมค่ายเยาวชนเพื่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน 3)สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษามีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษามาเลเซีย-อินโดนีเซีย-ไทยการประชุม อย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้บริหารระดับสูงด้านการอุดมศึกษาและการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการ อุดมศึกษาอาเซียน 4)สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โครงการ เวทีแลกเปลี่ยนความรู้เกษตร นานาชาติ จัดการเรียนการสอนบริการสังคมร่วมกับนักศึกษาสิงคโปร์ โครงการแลกเปลี่ยนกับ Institute Of Technical Education Collage Eastสิงคโปร์ โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคลาว แลกเปลี่ยน นักศึกษาทวิภาคีระดับ ปวส.กับบรูไนฯ โรงเรียนพระราชทานฯ วิทยาลัยกำปงเจดือเตยลัมพูชา ร่วมมือกับ SEAMEO SEAMOLEC ประเทศอินโดนีเซีย จัดการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5)สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาจัดโครงการสัมมนาการวิจัยการศึกษาไทย-มาเลเซีย บรรยายทาง วิชาการเรื่องความตระหนักเรื่องการก้าวสู่อาเซียน บรรยายเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนและคน ด้อยโอกาสให้กับผู้แทนมาเลเซีย โครงการพัฒนานโยบายการศึกษาสู่อาเซียน:กรณีศึกษาไทย-ลาว- เวียดนาม โครงการความร่วมมือไทย-ลาว โครงการความร่วมมือไทย-เวียดนาม 6)สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ประเทศเพื่อนบ้าน อบรม เทคนิคการจัดนิทรรศการ การนำเสนอข้อมูล ส่งเสริมความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพชุมชน ในศูนย์วิทยาศาสตร์ของ ประเทศเพื่อนบ้าน 7)สำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องอาเซียนแก่บุคลากร ใน สช.และโรงเรียนเอกชน สนับสนุน โรงเรียนเข้าแข่งขันกีฬาประถมศึกษาอาเซียนครั้งที่ 3 ที่ประเทศอินโดนีเซีย โครงการแลกเปลี่ยน

นักเรียนมัธยมศึกษาปี 2552 กับสิงคโปร์ ร่วมสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ การศึกษาไทยที่ประเทศ เวียดนาม 8)สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา คุรุสภาได้เข้าร่วมเป็นภาคีองค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียน โดย ร่วมกับองค์กรครูในกลุ่มประเทศอาเซียน 5ประเทศได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ก่อตั้งขึ้นในปี 2521 ปัจจุบันมีภาคีสมาชิก 23 องค์กรจาก 9 ประเทศ 9.เครือข่ายมหาวิทยาลัย อาเซียน (AUN) ได้ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษาภายในอาเซียน มีการพัฒนาหลักสูตรและการ ประเมินหลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เช่น เคมี คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้พิจารณาแนวทางการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียน ด้านการศึกษาเพื่อกำหนดเป็นนโยบายดังนี้

- 1.การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อ สร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อม ของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ ประชาคมอาเซียนภายในปี2558

- 2.การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชน ให้ มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเช่นความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยี สารสนเทศทักษะและความชำนาญที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน

- 3.การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ ในอาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆและการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตการส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทาง อาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่องตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของ ประเทศสมาชิกอาเซียน

- 4.การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีทางการศึกษาในอาเซียน เพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสิทธิภาพในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการ เคลื่อนย้ายแรงงาน

5.การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ได้มอบหมายให้องค์กรหลักเตรียมจัดทำแผนการดำเนินงานและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการรองรับในเรื่องดังกล่าว โดยให้พิจารณาถึงระบบการศึกษาในอาเซียนและ นโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริงในอาเซียนต่อไป (ที่ ม ๑ <http://blog.eduzones.com/racchachoengsao/88655> สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2555)

ตามที่ประเทศอาเซียนได้มีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนจะมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองในประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ซึ่งประชาคมอาเซียน ก่อตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และวัฒนธรรม โดยมีประเทศสมาชิกร่วมกัน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา พลเมืองของประเทศ

การพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนไทยให้สู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายได้แก่คุณลักษณะของเด็กไทยที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ชัดเจนต้องประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ /กระบวนการ และเจตคติ และจากการจัดประชุมโต๊ะกลมและประชาพิจารณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมการและดำเนินการสู่ประชาคมอาเซียนทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ เช่นสถานทูต มหาวิทยาลัยภาครัฐและเอกชน ได้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ , 2554) โดยกำหนดคุณลักษณะของเยาวชนไทยในประชาคมอาเซียนมี 3 ลักษณะได้แก่ 1) ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียนด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน 2) ด้านทักษะ/กระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน 3) ด้านเจตคติ ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนัก ในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา การยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนอกจากนั้นจึงได้มีการกำหนดตัวชี้วัด ความสำเร็จคุณภาพของครูไว้ ดังนี้

1)ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2)ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร 3) การใช้หนังสือ สื่อ ตำราที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้ 4)การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดการเรียนรู้ 5)การใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ 6) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในต่างประเทศและในกลุ่มประเทศอาเซียน 7) ครูใช้ประสบการณ์ในการวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากตัวชี้วัดดังกล่าวทำให้ หน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะนักศึกษาสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ซึ่งไม่มีรายวิชาที่ศึกษาตามหลักสูตร ที่สถาบันกำหนด เพื่อให้การผลิตครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันกับสถานการณ์ในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการผลิตครูให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพครู จัดการเรียนการสอนได้ อย่างเหมาะสม(กระทรวงศึกษาธิการ , 2555)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องเร่งพัฒนาบุคคลเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันกับประชาชนอีก 600 ล้านคน เลขาธิการอาเซียนได้เตือนให้สถาบันอุดมศึกษาเร่งพัฒนานิสิต นักศึกษาด้านการศึกษาเพื่อผลักดันการผลิตทรัพยากรมนุษย์ของบุคคลของประเทศอย่างจริงจัง และจากการปาฐกถาในที่ประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2554 เรื่องการเตรียมการอุดมศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2554 สรุปสาระสำคัญว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่อาเซียนให้ความสำคัญมากเพราะเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียนซึ่งจะเกิดได้ด้วยการเรียนรู้แลกเปลี่ยนและพัฒนาาร่วมกันและถ้านุคลากรมีความพร้อมเมื่อมีการแข่งขันก็จะสามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้ (สุรินทร์ พิศสุวรรณ,2554) และปัญหาที่สำคัญของทุกภาคส่วนที่สำคัญได้แก่ต้นทุนด้านการใช้ภาษาอังกฤษ สิ่งที่ต้องให้ความรู้แก่เด็ก นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย คือ ด้านประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของทุกประเทศทั้ง 9 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย (สิดา สอนศรี,2555) อนึ่งมหาวิทยาลัยในกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนามหาวิทยาลัยไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยใน เป้าประสงค์ที่ 2ได้ระบุให้นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับการเป็นประชาคมอาเซียนและในกลยุทธ์ที่ 3การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ คุณลักษณะของนักศึกษาและบุคลากรตลอดจนสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมและมาตรฐานการศึกษาจึงต้องมุ่งที่

ประสิทธิภาพ ต้องมีการตื่นตัว สถาบันการศึกษาในฐานะผู้ผลิตบัณฑิตต้องพร้อมแข่งขัน ได้ทั้งในระดับอาเซียนและระดับโลก

ผู้วิจัย จึงเห็นความสำคัญควรศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อให้ทราบว่านักศึกษามีความพร้อมหรือไม่ อยู่ในระดับใด และมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร โดยกำหนดกรอบการศึกษาความพร้อมตามคุณลักษณะของเยาวชนไทยในประชาคมอาเซียนมี 3 ลักษณะได้แก่ 1) ความพร้อมด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียนด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน 2) ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน 3) ความพร้อมด้านเจตคติ ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนัก ในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา การยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเตรียมการพัฒนาให้นักศึกษาได้อย่างมีทิศทาง และเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการตามศักยภาพที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ในครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้
ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามคุณลักษณะของเยาวชนไทยในประชาคมอาเซียนมี 3 ลักษณะได้แก่

1) ความพร้อมด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียนด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน

2) ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

3) ความพร้อมด้านเจตคติ ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนัก ในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา การยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 8,875 คน ในปีการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามคณะต่าง ๆ 5 คณะ แต่ละคณะสุ่มเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970, หน้า 608–609 อ้างถึงใน ธานินทร์, 2551, หน้า 45) จำนวน 1,540 คนดังตาราง

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะครุศาสตร์	1,660	310
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3,140	341
คณะวิทยาศาสตร์	1,770	313
คณะวิทยาการจัดการ	1,204	291
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	1,101	285
รวม	8,875	1,540

ขอบเขต ด้านตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ คือ ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านความรู้ด้านทักษะ/กระบวนการและด้านเจตคติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพร้อม หมายถึง สภาพความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม การกระทำ การปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งเกิดจาก วุฒิภาวะ ประสบการณ์และอารมณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จ

ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง สภาพความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ/กระบวนการและด้านเจตคติในเรื่องการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ความพร้อมด้านความรู้ หมายถึง สภาพของความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียนด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมและความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน

ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ หมายถึง สภาพของความพร้อมด้านทักษะพื้นฐานทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

ความพร้อมด้านเจตคติ หมายถึง สภาพของความพร้อมด้าน ความภูมิใจในการเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนัก ในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา การยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หมายถึง นักศึกษาภาคปกติ จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการและคณะเทคโนโลยีการเกษตรที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2555

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความพร้อมของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ว่ามีความพร้อมหรือไม่ อยู่ในระดับใด และมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไรในปัจจุบัน

2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทาง/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา เสริมสร้างให้นักศึกษามีความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเหมาะสมและตรงกับพื้นฐานด้านความพร้อมและความต้องการของนักศึกษา

3.เป็นใช้เป็นแนวทางในการกำหนด นโยบาย จุดเน้น ของมหาวิทยาลัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อ
เสริมสร้างนักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อรองรับในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน
- 1.2 ความเป็นมาของอาเซียน
- 1.3 วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งอาเซียน
- 1.4 แนวโน้มของอาเซียนในอนาคต
- 1.5 กฎบัตรอาเซียน
- 1.6 ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน
- 1.7 เศรษฐกิจอาเซียน
- 1.8 การเมืองในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 1.9 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- 1.10 ทักษะกระบวนการอาเซียน
- 1.11 เจตคติอาเซียน
- 1.12 หลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน
- 1.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบมาถึงภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำ

ประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันที่จัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่และวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียน คือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อนและความเสี่ยงที่อาเซียนอาจจะไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดียซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม 2546 จากการที่ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียนที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี 2558

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ประชาคมย่อย ซึ่งเปรียบเสมือนสามเสาหลักซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้แก่

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคมในตอนนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการให้บรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี เป้าหมาย 2558 โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ไทยจะเป็นเจ้าภาพในช่วงปลายเดือน ก.พ. 2552 นี้ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนจะรับรองแผนงานหรือแผนกิจกรรมการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนและประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) คือการให้อาเซียนรวมตัวเป็นชุมชนหรือประชาคมเดียวกันมีจำนวน 10 ประเทศและร่วมพัฒนาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมและวัฒนธรรม

ความเป็นมาของอาเซียน

เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ณ วังสราญรมย์ (ที่ตั้งของกระทรวงการต่างประเทศไทยในขณะนั้น) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ 5 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้ลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) เพื่อจัดตั้งสมาคมความร่วมมือในระดับภูมิภาคของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้ชื่อ “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือ “อาเซียน” (ASEAN) ซึ่งเป็นตัวย่อของ Association of South East Asian Nations ชื่อทางการ ในภาษาอังกฤษของอาเซียน ทั้งนี้ ก่อนหน้าที่จะมีการลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ รัฐมนตรีต่างประเทศของทั้ง 5 ประเทศได้หารือกันเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการจัดตั้งสมาคมอาเซียนและร่างปฏิญญากรุงเทพฯ ที่แหลมแท่น จังหวัดชลบุรี ปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุวัตถุประสงค์สำคัญ 7 ประการของการจัดตั้งอาเซียนได้แก่

1. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์และการบริหาร
2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
3. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคมและ
7. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การ ความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

นับตั้งแต่วันก่อตั้ง อาเซียนได้พยายามแสดงบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญร่วมกันในภูมิภาค ตลอดจนมีวิวัฒนาการ อย่างต่อเนื่องในการสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศสมาชิกตลอดจนพัฒนาการในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม จนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาประเทศ และนำไปสู่การขยายสมาชิกภาพ โดยบรูไนดารุสซาลาม เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 6 เมื่อปี 2527 เวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 ในปี 2538 ลาวและพม่า เข้าเป็นสมาชิกพร้อมกันเมื่อปี 2540 และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกล่าสุดเมื่อปี 2542 ทำให้ในปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวมทั้งหมด 10 ประเทศ อาเซียนต่อก่อตั้งเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

นโยบายการดำเนินงานของอาเซียนจะเป็นผลจากการประชุมหารือในระดับหัวหน้ารัฐบาล ระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน ทั้งนี้ การประชุมสุดยอด (ASEAN Summit) หรือ การประชุมของผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นการประชุมระดับสูงสุดเพื่อกำหนดแนวนโยบายใน ภาพรวม และเป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิกจะได้ร่วมกันประกาศเป้าหมายและแผนงานของอาเซียนใน ระยะยาวซึ่งจะปรากฏเป็นเอกสารในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ แผนปฏิบัติการ (Action Plan) แถลงการณ์ รวม (Joint Declaration) ปฏิญญา (Declaration) ความตกลง (Agreement) หรือ อนุสัญญา (Convention) ส่วนการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสจะเป็นการประชุมเพื่อพิจารณา ทั้งนโยบายในภาพรวมและนโยบายเฉพาะด้าน

ด้านการเมืองและความมั่นคง อาเซียนได้จัดทำปฏิญญากำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality-TAC) ในปี 2519 และจัดทำสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty on the Southeast Asian Nuclear Weapon-Free Zone-SEANWFZ) ในปี 2538 รวมทั้งได้ริเริ่มการประชุม อาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum-ARF) ซึ่งไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งแรกเมื่อปี 2537

ด้านเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area-AFTA) ในปี 2535 เพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกัน เพื่อช่วยส่งเสริมการค้าภายในอาเซียนให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิตสินค้า และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ กับทั้งได้ขยายความร่วมมือด้าน เศรษฐกิจเพิ่มเติม เพื่อให้การรวมตัวทางเศรษฐกิจสมบูรณ์แบบและมีทิศทางชัดเจน ด้วยการจัดตั้งเขต ลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area-AIA)

ด้านสังคม อาเซียนมีความร่วมมือเฉพาะด้าน เพื่อให้ประชาชนมีความสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

นับตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกัน ภายหลังการประกาศปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) และการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nations) เป็นต้นมาประเทศสมาชิกอาเซียนต่างได้รับประโยชน์จากความร่วมมือที่ ช่วยให้อาเซียนผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ และสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับประชาคมอื่นๆในโลกให้สูงขึ้น ภายหลัง การรับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” (ASEAN Vision 2020) ในปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ.1997) เพื่อ พัฒนาอาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี 2563(ค.ศ. 2020) และเห็นชอบให้มีการร่าง “กฎบัตรอาเซียน” เพื่อเป็น “ธรรมนูญ” การบริหารปกครองกลุ่ม ประเทศอาเซียนทั้ง 10 ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ตลอดจนการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี พ.ศ.2550 (ค.ศ.2007) ที่มีความตกลงให้เร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นอีก 5 ปี คือ ภายใน

ปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) ซึ่งมีการลงนามรับรอง “ร่างกฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) เพื่อใช้เป็นกติกาในการอยู่ร่วมกันที่เน้นความยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตยหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนดังคำขวัญที่ว่า “One Vision, One Identity, One Community” ส่งผลให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อน และเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ให้ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าวในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังมากยิ่งขึ้นการศึกษามีหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญ ในการให้ความรู้ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนด ในกรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก (Three Pillars of ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วยประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC)ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC)และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC) อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยวิจัยและพัฒนานโยบาย และแผนการศึกษาของชาติ จำเป็นที่จะต้องมีความตระหนักรู้และมีความพร้อมในการกำหนดนโยบาย เพื่อบริหารขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ที่สอดคล้องกับนโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่มุ่งสร้างคนไทยยุคใหม่ให้มีความรู้ความดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งหมายรวมถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองอาเซียนที่สามารถแข่งขันได้และอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างสันติสุข ตลอดจนเป็นต้นแบบการดำเนินการเพื่อขยายผลความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันอีกด้วย ดังนั้นการให้ความรู้แก่นักศึกษา ข้าราชการ บุคลากร และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการปูพื้นฐาน สร้างความรู้ความเข้าใจให้นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความตื่นตัว และมีความพร้อมในเบื้องต้นในการสู่ประชาคมอาเซียนไปพร้อมกัน(วิทวัส ศรีวิหค,2554.)

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งอาเซียน

อาเซียนมีเป้าหมายจะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ที่ประกอบด้วยสามเสาหลัก ได้แก่การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม โดยมีวิสัยทัศน์ร่วมของผู้นำอาเซียน คือ การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎเกณฑ์กติกาที่ชัดเจน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยเมื่อปี 2551 ได้มีการจัดทำกฎบัตรอาเซียนหรือธรรมนูญอาเซียน เพื่อวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กร และแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Blueprints) ในทั้งสามเสาหลัก ทั้งนี้ เป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน คือ การสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมืองความ

มั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ต่อมาในปี 2553 ไทยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Connectivity) เพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน และนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) อีกทั้งเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลก

นอกจากการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง และมีประชาชนเป็นศูนย์กลางแล้ว อาเซียนยังให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์กับนอกภูมิภาค โดยมีเป้าหมายที่จะรักษาความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในสถาปัตยกรรมในภูมิภาค และเพิ่มบทบาทของอาเซียนในเวทีโลก รวมทั้งการมีท่าทีร่วมกันในเวทีโลกในปี 2565 (ค.ศ. 2022)

จากคำแถลงนโยบายรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีต่อรัฐสภา หนึ่งในจุดมุ่งหมายของนโยบายรัฐบาล คือ “เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อย่างสมบูรณ์ โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการเมืองและความมั่นคง” โดยนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรกยังรวมถึงการเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีนโยบายด้านเศรษฐกิจและ สังคมอีกหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยมีกลไกในระดับชาติดังนี้

1 คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน เป็นกลไกตัดสินใจและประสานงานระดับนโยบาย เพื่อบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานไทยและเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนเพื่อประสานงานและติดตามให้มีการดำเนินการตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยและคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เพื่อบูรณาการงานการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและการสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้ประชาชนไทยมีส่วนร่วมกับการสร้างประชาคมอาเซียนและสามารถใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

2. คณะกรรมการ/อนุกรรมการสำหรับการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในแต่ละเสา โดยหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานหลักของแต่ละเสาเป็นประธาน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ - เสาการเมืองและความมั่นคง กระทรวงพาณิชย์ - เสาเศรษฐกิจ และ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์-เสาสังคมและวัฒนธรรม

3 สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามข้อ 13 ของกฎบัตรอาเซียน โดยมีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศทำหน้าที่ดังกล่าว เพื่อเป็นผู้ประสานงานกลางแห่งชาติในเรื่องการอนุวัติข้อตัดสินใจของอาเซียนและเตรียมการระดับชาติของการประชุมอาเซียน รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียนและเก็บรักษาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับอาเซียน

ประชาคมอาเซียน ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมและเมื่อการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มกีดกันการค้ารุนแรงขึ้นทำให้อาเซียนได้หันมามุ่งเน้นกระชับและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น

ดังนั้นสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration) มี 7 ประการดังนี้

1. ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมการมีเสถียรภาพสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค
3. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร
4. ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย
5. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
6. ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
7. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศ

หลักการพื้นฐานของความร่วมมืออาเซียน

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ได้ยอมรับในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน ในการดำเนินงานในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกัน อันปรากฏอยู่ในกฎบัตรอาเซียนซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของอาเซียน ที่เพิ่งมีผลบังคับใช้เมื่อกลางเดือนธันวาคม 2551 และสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia หรือ TAC) ซึ่งประกอบด้วย

1. การเคารพซึ่งกันและกันในเอกราช อธิปไตย ความเท่าเทียม บูรณาการแห่งดินแดนและเอกลักษณ์ประจำชาติของทุกชาติ
2. สิทธิของทุกรัฐในการดำรงอยู่โดยปราศจากการแทรกแซง การโค่นล้มอธิปไตยหรือการบีบบังคับจากภายนอก

3. หลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน
4. ระวังความแตกต่างหรือข้อพิพาทโดยสันติวิธี
5. การไม่ใช้การขู่บังคับหรือการใช้กำลัง
6. ความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพระหว่างประเทศสมาชิก

นอกจากหลักการข้างต้นแล้วตั้งแต่อดีตจนถึงช่วงก่อนที่กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ อาเซียน ยึดถือหลักการฉันทามติเป็นพื้นฐานของกระบวนการตัดสินใจและกำหนดนโยบาย มาโดยตลอด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การที่อาเซียนจะตกลงกันดำเนินการใดๆ ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดทั้งสิบประเทศจะต้องเห็นชอบกับข้อตกลงนั้นๆ ก่อน

การที่อาเซียนยึดมั่นในหลัก ‘ฉันทามติ’ และ “การไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน” หรือที่ผู้สังเกตการณ์อาเซียนเรียกว่า ‘วิถีทางของอาเซียน’ (ASEAN’s Way) ในทางหนึ่งนั้น ก็ถือเป็นผลดีเพราะเป็นปัจจัย ที่ทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ในเรื่องระบบการเมือง วัฒนธรรมและฐานะทางเศรษฐกิจ มีความ ‘สะดวกใจ’ ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก และดำเนินความร่วมมือในกรอบอาเซียน แต่ในอีกทางหนึ่ง “ฉันทามติและการไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน” ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในหลายโอกาสว่า เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กระบวนการรวมตัวกันของอาเซียนเป็นไปอย่างล่าช้า รวมถึงทำให้อาเซียนขาดความน่าเชื่อถือ เนื่องจากถูกมองว่ากลไกที่มีอยู่ ของอาเซียน ล้มเหลว ในการจัดการกับปัญหา ของอาเซียนเองที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกใดประเทศสมาชิกหนึ่งได้ อย่างไรก็ดี การยึดถือฉันทามติในกระบวนการตัดสินใจ ของอาเซียน ได้เริ่มมี ความยืดหยุ่นมากขึ้นหลังจากที่กฎบัตรอาเซียน มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 เนื่องจาก กฎบัตรอาเซียนได้เปิดช่องให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียน พิจารณาหาข้อยุติในเรื่องที่ประเทศสมาชิกไม่มีฉันทามติได้

แนวโน้มของอาเซียนในอนาคต

เรื่องการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ.2015 และอนาคตของอาเซียน อาเซียนจะกลายเป็นอีกกลุ่มประเทศหนึ่งที่มีพลังต่อรองทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ มีความมั่นคงและเข้มแข็งทางสังคมและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่ชาวโลกไม่อาจมองข้ามได้ เนื่องจากอาเซียนรวมกันแล้วมีประชากรราว 600 ล้านคน เป็น 1 ใน 10 ของประชากรทั้งโลก เป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา ที่มีหลักธรรมที่เป็นสากล และเอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (พสล.) ตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย และมีอินโดนีเซียเป็นประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งมีประชากรกว่า 240 ล้านคน

ด้านการเมือง และความมั่นคง เมื่อเกิดความร่วมมือกันด้านการเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม แล้วก็ได้แต่หวังว่าสักวันหนึ่งประเทศที่ยังมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันสืบเนื่องมาจากระบบการปกครองที่ยังไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ของประชาชนเจ้าของประเทศ ไม่นำพาต่อการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชน ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ หรือ ประชาธิปไตยแบบครึ่งใบหรือเผด็จการทหาร ก็ตาม ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มุ่งให้เกิดสิทธิ เสรีภาพ สันติภาพ ขึ้นทั่วโลก และการโคดเคี้ยวประเทศที่ไม่สนใจในกระแสการเมืองแบบนี้ก็จะตามมา ซึ่งเชื่อว่าไม่มีประเทศใด ต้องการถูกตอบโต้ทางการเมืองอันเนื่องมาจากนโยบายการเมืองการปกครองของตนที่ยังล้าหลัง เรื่องสิทธิมนุษยชนและกฎหมาย เชื่อว่าในอนาคตอันใกล้ทุกประเทศในภูมิภาคนี้จะเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยที่เต็มใบ อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจอุดมสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชนอย่างแท้จริงครบทั้ง 10 ประเทศ ต่างแต่เวลาที่จะขับเคลื่อนพัฒนาไปสู่จุดหมายดังกล่าว

ด้านเศรษฐกิจ ก็จะเกิดความร่วมมือกันมากขึ้นยกเลิกการเก็บภาษีสินค้านำเข้าระหว่างกันทุกรายการที่มีการค้าขายกันเสมือนเป็นการค้าภายในประเทศเดียวกัน มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นำของประเทศ รัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศบ่อยครั้งขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกันมากขึ้น ตลอดจนสร้างองค์กร ความร่วมมือ หรือพันธมิตรต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนพัฒนากลุ่มประเทศอาเซียนทางด้านเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมากขึ้น มีขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและมีอำนาจต่อรองกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่นทั่วโลก ในอนาคตอาจมีการใช้เงินสกุลเดียวกันทั้งภูมิภาคอาเซียน อาจเป็นสกุลเงินบาท หรือ สกุลเงินรูเปีย หรือสกุลเงินเปโซ หรืออาจเป็นชื่อสกุลเงินที่ตั้งขึ้นใหม่ ไม่ให้ซ้ำกับสกุลเงินที่ใช้ในประเทศใดในกลุ่ม เหมือนกับสกุลเงิน ยูโร ของสหภาพยุโรป ที่ไม่ซ้ำกับสกุลเงินของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป เลย แต่สหภาพยุโรปส่วนใหญ่มีความเจริญด้านอุตสาหกรรม ในขณะที่อาเซียนยังเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรมีการศึกษาดำเนินไปสู่ปัญหาความยากจนและปัญหาอื่น ๆ ประเทศไทยควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่แก่สมาชิกกลุ่มอาเซียนและชาวโลกมากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจจากระบบการแข่งขันตามกลไกการตลาดอันเกิดจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในปัจจุบัน และส่งเสริมให้ทุกประเทศพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนในท้องถิ่นของตนได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนพัฒนาสินค้าที่ได้จากวัตถุดิบในท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างหลากหลายทั่วประเทศให้มีระดับจนสามารถส่งจำหน่ายภายในประเทศ หรือส่งเป็นสินค้าเพื่อจำหน่ายต่างประเทศได้ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐอาจมีบทบาทด้านการส่งเสริมด้านงบประมาณ วิทยากรเพิ่มศักยภาพให้คนในชุมชน ตลอดจนหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าที่ภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลิตหรือสร้างขึ้นมาอย่างพอเพียงในการระบายสินค้าอันจะนำมาซึ่งกำลังใจในการมุ่งพัฒนาผลงานให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ยกระดับการศึกษาของประชาชนภายในประเทศให้สูงขึ้น จนถึงระดับปริญญาตรี หรือใครมีศักยภาพทางด้านปัญญาและการเงินก็อาจเรียนให้สูงกว่านั้น และไม่ลืมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปด้วย เนื่องจากยุคสมัยปัจจุบันมีการแข่งขันสูง ทุก ๆ ด้าน การศึกษาทางโลกอย่างเดียวยังไม่พอเพราะคนยังมีกิเลสตัณหาที่จะใช้เล่ห์เหลี่ยม กลโกง เพื่อหาประโยชน์ใส่ตนและพวกพ้องเกิดการเอารัดเอาเปรียบทางสังคม ดังนั้นทุกประเทศควรส่งเสริม หลักธรรมทางศาสนาของตนมาทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง อบอุ่น และน่าอยู่มากขึ้นเพื่อก้าวสู่ระดับสากลควรมีการศึกษาภาษาที่เป็นสื่อกลางใช้สื่อสารระหว่างประเทศ เช่น ภาษา อังกฤษ ภาษาจีน หรือ ภาษาประจำชาติของแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียน เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรับใช้ องค์การระหว่างประเทศที่ชื่ออาเซียน และองค์การอื่นที่อาเซียนมีความจำเป็นต้องประสานงานมากขึ้น เช่น องค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีหน่วยงานย่อยหลายหน่วยงาน มีสาขากระจายอยู่ทั่วโลก เช่น องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) หรือ แอสแปค เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการร่วมมือ ด้านการตรวจคนเข้าเมืองที่เอื้อต่อกันไม่มีมาตรการกีดกันที่เข้มงวด เหมือนเมื่อก่อน เพื่อความสะดวกในการเรียนรู้ศึกษาซึ่งกันและกันมากขึ้น นอกจากเรื่องภาษา ควรมี การร่วมมือกันด้านส่งเสริมหรือผสมผสานทางวัฒนธรรมเพื่อความเข้าใจและประยุกต์ใช้ร่วมกันมากขึ้นในภูมิภาค ส่งเสริมแลกเปลี่ยนด้านสาธารณสุข ควรส่งเสริมการแพทย์ทางเลือกที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนการค้นคว้าเรื่องสมุนไพร การฝังเข็ม การนวดแผนโบราณ หรือแม้แต่การพัฒนาจิตวิญญาณตามหลักศาสนาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับยุคสมัยมากขึ้น โดยแสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง โดยเลือกมองหรือเลือกเอาเฉพาะข้อดีของแต่ละศาสนามาบูรณาการ คำสอน เพื่อนำเสนอให้ สังคมในภูมิภาคอาเซียนนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตมากขึ้น อันจะเป็นการนำมาซึ่งความ เข้าใจกันระหว่างประเทศมากขึ้น ความสัมพันธ์กันด้านวัฒนธรรม จะเป็นพื้นฐานในการนำไปสู่ความ เข้าใจในเรื่องอื่นต่อไป ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือทางด้านการเมือง ความมั่นคง สันติภาพและความ ร่วมมือด้านเศรษฐกิจได้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

กฎบัตรอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียนที่จะทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติ บุคคล เป็นการวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน โดยนอกจากจะประมวล สิ่งที่ดีเป็นค่านิยม หลักการ และแนวปฏิบัติในอดีตของอาเซียนมาประกอบกันเป็นข้อปฏิบัติอย่าง เป็นทางการของประเทศสมาชิกแล้ว ยังมีการปรับปรุงแก้ไขและสร้างกลไกใหม่ขึ้น พร้อมกำหนด ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรที่สำคัญในอาเซียนตลอดจนความสัมพันธ์ในการดำเนิน งานของ องค์กรเหล่านี้ ให้สอดคล้องกับความเป็นไปของโลกปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ อาเซียนให้สามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับ เคลื่อน การรวมตัวของประชาคมอาเซียน ให้ได้ภายในปี พ.ศ.2558 ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันไว้

ทั้งนี้ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองกฎบัตรอาเซียน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ในโอกาสครบรอบ 40 ของการก่อตั้งอาเซียน แสดงให้เห็นว่าอาเซียนกำลังแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของอาเซียนที่กำลังจะก้าวเดินไปด้วยกัน อย่างมั่นใจระหว่างประเทศสมาชิกต่าง ๆ ทั้ง 10 ประเทศ และถือเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ชิ้นสำคัญที่จะปรับเปลี่ยนอาเซียนให้เป็นองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล ประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันกฎบัตรอาเซียน ครบทั้ง 10 ประเทศแล้วเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2551 กฎบัตรอาเซียนจึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2551 เป็นต้นไป

วัตถุประสงค์ของกฎบัตรอาเซียน คือ ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเคารพกฎกติกาในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ กฎบัตรอาเซียนจะให้สถานะนิติบุคคลแก่อาเซียนเป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organization)

โครงสร้างและสาระสำคัญของกฎบัตรอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยบทบัญญัติ 13 หมวด 55 ข้อ ได้แก่

- หมวดที่ 1 ความมุ่งประสงค์และหลักการของอาเซียน
- หมวดที่ 2 สภาพบุคคลตามกฎหมายของอาเซียน
- หมวดที่ 3 สมาชิกภาพ (รัฐสมาชิก สิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิก และการรับสมาชิกใหม่)
- หมวดที่ 4 โครงสร้างองค์กรของอาเซียน
- หมวดที่ 5 องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน
- หมวดที่ 6 การคุ้มกันและเอกสิทธิ์
- หมวดที่ 7 กระบวนการตัดสินใจ
- หมวดที่ 8 การระงับข้อพิพาท
- หมวดที่ 9 งบประมาณและการเงิน
- หมวดที่ 10 การบริหารและขั้นตอนการดำเนินงาน
- หมวดที่ 11 อัตลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน
- หมวดที่ 12 ความสัมพันธ์กับภายนอก
- หมวดที่ 13 บทบัญญัติทั่วไปและบทบัญญัติสุดท้าย

กฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่างๆ ให้มีผลเป็นรูปธรรม และผลักดันอาเซียนให้เป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

กฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร มีข้อกำหนดใหม่ๆ ที่ช่วยปรับปรุงโครงสร้างการทำงานและกลไกต่างๆ ของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหา เช่น

1.กำหนดให้เพิ่มการประชุมสุดยอดอาเซียนจากเดิมปีละ 1 ครั้ง เป็นปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้ผู้นำมีโอกาสหารือกันมากขึ้น พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองที่จะผลักดันอาเซียนไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมในอนาคต

2.มีการตั้งคณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียนตามเสาหลักทั้ง 3 ด้าน คือ การเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

3.กำหนดให้ประเทศสมาชิกแต่งตั้งเอกอัครราชทูตประจำอาเซียนไปประจำที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ของอาเซียนที่จะทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อบูมไปสู่การรวมตัวกัน เป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปร่วมประชุมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก

4.หากประเทศสมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้โดยหลักฉันทามติ ให้ใช้การตัดสินใจรูปแบบอื่นๆ ได้ตามที่ผู้นำกำหนด

5.เพิ่มความยืดหยุ่นในการตีความหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายใน โดยมีข้อกำหนดว่าหากเกิดปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนร่วมของอาเซียน หรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ประเทศสมาชิกต้องหารือกันเพื่อแก้ปัญหา และกำหนดให้ประธานอาเซียนเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

กฎบัตรอาเซียนจะเสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่างๆ ให้มีผลเป็นรูปธรรมได้อย่างไร กฎบัตรอาเซียนสร้างกลไกตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามความตกลงต่างๆ ของประเทศสมาชิกในหลากหลายรูปแบบ เช่น

1.ให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนดูแลการปฏิบัติตามพันธกรณีและคำตัดสินขององค์กรระดับข้อพิพาท

2.หากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ ทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างรัฐสมาชิก สามารถใช้กลไกและขั้นตอนระดับข้อพิพาททั้งที่มีอยู่แล้ว และที่จะตั้งขึ้นใหม่เพื่อแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธี

3.หากมีการละเมิดพันธกรณีในกฎบัตรฯ อย่างร้ายแรง ผู้นำอาเซียนสามารถกำหนดมาตรการใดๆ ที่เหมาะสมว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อรัฐผู้ละเมิดพันธกรณีกฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนเป็นประชาคมเพื่อประชาชน ได้อย่างไรข้อบทต่างๆ

ในกฎบัตรอาเซียนแสดงให้เห็นว่าอาเซียนกำลังผลักดันองค์กรให้เป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง จึงกำหนดให้การลดความยากจนและลดช่องว่างการพัฒนาเป็นเป้าหมายหนึ่ง

ของอาเซียนกฎบัตรอาเซียนเปิดโอกาสให้ ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในอาเซียนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ของอาเซียนมากขึ้น ทั้งยังกำหนดให้มีความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสมาชิกรัฐสภาอาเซียน ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างรัฐสภาของประเทศสมาชิกกำหนดให้มีการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

ความสำคัญของกฎบัตรอาเซียนต่อประเทศไทย กฎบัตรอาเซียน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ของประเทศสมาชิก ซึ่งจะช่วยเสริมหลักประกันให้กับไทยว่า จะสามารถได้รับผลประโยชน์ตามที่ตกลงกันไว้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย นอกจากนี้ การปรับปรุงการดำเนินงานและโครงสร้างองค์กรของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการเสริมสร้างความร่วมมือในทั้ง 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียนจะเป็นฐานสำคัญที่จะทำให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการและผลประโยชน์ : ของรัฐสมาชิก รวมทั้งยกสถานะและอำนาจต่อรอง และภาพลักษณ์ของประเทศสมาชิกในเวทีระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเอื้อให้ไทยสามารถผลักดันและได้รับผลประโยชน์ด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย ตัวอย่าง เช่น อาเซียนขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย 60 ล้านคน เป็นประชาชนอาเซียนกว่า 550 ล้านคน ประกอบกับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ จะช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทย นอกจากนี้ อาเซียนยังเป็นทั้งแหล่งเงินทุนและเป้าหมายการลงทุนของไทย และไทยได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่นๆ ที่มีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียน สามารถเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งของประชาคม ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคคล ระหว่างประเทศสมาชิกที่สะดวกขึ้น นอกจากนั้นอาเซียนช่วยส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น SARS ไข้หวัดนก การค้ามนุษย์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หมอกควัน ยาเสพติดปัญหาโลกร้อน และปัญหาความยากจน เป็นต้น อาเซียนจะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของไทยในเวทีโลก และเป็นเวทีที่ไทยสามารถใช้ในการผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาของเพื่อนบ้านที่กระทบมาถึงไทยด้วย เช่น ปัญหาพม่า ในขณะที่เดียวกันความสัมพันธ์พหุภาคีในกรอบอาเซียนจะเกื้อหนุนความสัมพันธ์ของไทยในกรอบทวิภาคี เช่น ความร่วมมือกับมาเลเซียในการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ด้วย

เศรษฐกิจอาเซียน

สมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนก่อตั้งขึ้นโดยปัญญาญากรุงเทพฯ ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีของ 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ต่อมาสมาชิกเพิ่มอีก 5 ประเทศ ได้แก่ บรูไน คามูจาสยาม เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา รวมเป็น 10

ประเทศ อาเซียนมีประชากรรวมกันถึง 500 ล้านคนโดยประมาณ ครอบคลุมพื้นที่ 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร ซึ่งถือเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่และมีความร้อนแรงที่สุดแห่งหนึ่งของระบบเศรษฐกิจการค้าโลก

ปี พ.ศ. 2535 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4 ณ ประเทศสิงคโปร์มีมติจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA ขึ้น AFTA มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในฐานะที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญเพื่อป้อนสินค้าสู่ตลาดโลก โดยการเปิดเสรีทางการค้า การลดภาษีและอุปสรรคข้อกีดขวางทางการค้าที่มิใช่ภาษีระหว่างกันภายในภูมิภาค รวมทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านภาษีศุลกากรที่จะอำนวยความสะดวกการค้าเสรี การส่งออกภายในภูมิภาคอาเซียนมีมูลค่า 9,970 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2546 และมีมูลค่าการส่งออกสู่ภายนอกภูมิภาค (ส่วนใหญ่ส่งไปที่ตลาดสหรัฐ ญี่ปุ่น อียู จีน และเกาหลี) สูงถึง 330,690 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีเดียวกันนี้มูลค่าการนำเข้าภายในภูมิภาคอาเซียน 74,490 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนการนำเข้าจากนอกภูมิภาคมีมูลค่า 284,830 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ความเจริญเติบโตของอาเซียน ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากซึ่งคนงานอาเซียน พวกเขาคือคนที่สร้างศึกรถยนต์บนถนนหนทาง คือพนักงานที่นั่งอยู่หน้าคอมพิวเตอร์ปรับแก้ตัวเลข ติดตามความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินและการค้า คือคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมผู้สร้างผลผลิตนานาชนิดให้ชาวโลก คือผู้ขนถ่ายสินค้าตามท่าเรือ คือพนักงานขายในห้างสรรพสินค้า คือคนงานในโรงสี คือผู้รับงานไปทำที่บ้าน คือชาวประมง คือคนงานในเรือทอผ้าไหม คือแรงงานข้ามชาติที่ยอมทำงานทุกชนิดหนักเอาเบาสู้ พวกเขาคือผู้ขับเคลื่อนกระแสเศรษฐกิจของอาเซียนอย่างแท้จริง

คนงานในอาเซียนแม้คนงานอาเซียนจะมีบทบาทและความสำคัญเพียงนี้ แต่กลับไม่ได้รับการพิจารณาในบริบทของ AFTA วันนี้อย่างไม่มีพื้นที่ให้กับประเด็นแรงงานในประชาคมอาเซียน

แม้ในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจเฟื่องฟูคนงานอาเซียนส่วนใหญ่ก็มีรายได้เพียงแค่พอประทังชีพ แต่เมื่อเศรษฐกิจฟองสบู่แตกในปี 2540 คนรายล้อมบนฟูก คนงานคือผู้รับเคราะห์กรรมอย่างแท้จริง มีคนตกงานรวมกันเป็นล้าน ๆ คนในอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และประเทศไทย และอีกหลายสิบล้านคนสูญเสียรายได้ที่แท้จริงในภูมิภาคนี้ แรงงานต่างชาติต้องบากหน้ากลับบ้านโดยไม่มีเงินติดกระเป๋าแม้แต่เล็กน้อย ไม่มี ความคุ้มครองหรือความช่วยเหลือใด ๆ ทางสังคม

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่นำสู่การควบรวมกิจการและการปรับโครงสร้างบริษัททั่วทั้งภูมิภาคขณะนี้ทำให้ตำแหน่งงานถูกลดทอนลงอย่างมาก คนงานคนแล้วคนเล่าถูกปลดออกจากงานอย่างต่อเนื่อง มีการขายตัวของการเกยยลก่อนวัย ทั้งที่คนเหล่านั้นกำลังอยู่ในวัยที่แข็งแกร่งที่สุดสำหรับการทำงาน การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและโครงสร้างองค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ถูกหยิบยกมาเป็นข้ออ้างเพื่อปิดความรับผิดชอบเรื่องความมั่นคงในการทำงาน การกระจายการผลิตออกนอกโรงงาน การจ้างงานแบบเหมาช่วงและเหมาค่าแรง การลดรอนสิทธิของคนงานในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพและการเจรจาต่อรองร่วม นักลงทุนทั้งท้องถิ่นและบริษัทข้ามชาติรายใหญ่ต่างพากันฉกฉวยโอกาสจากการเปิดเสรีของตลาดทุน ทำการโยกย้ายฐานการผลิตจากประเทศนี้ไปประเทศนั้นอย่างง่ายดาย เพื่อแสวงหาแรงงานราคาถูกและหลีกเลี่ยงพันธะทางกฎหมาย สิ่งเหล่านี้กำลังเป็น

โรคร้ายที่แพร่ระบาดไปทั่วทั้งภูมิภาคกล่าวโดยสรุปการค้าเสรีในภูมิภาคกำลังนำมาซึ่งความหายนะสู่คนงาน และสังคมอาเซียนโดยส่วนรวมสมาคมส่งเสริมการประชุมนานาชาติ (ไทย) หรือ TICA ได้จัดสัมมนา หัวข้อ “ASEAN Economic Community 2015 : Will this impact you?” โดยมีนักวิชาการ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าและธุรกิจโรงแรมร่วมเป็นวิทยากร

ปิติ ศรีแสงนาม รองผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิเคราะห์ ว่าขณะนี้ภาคธุรกิจท่องเที่ยวไทยมีปัญหาใหญ่3เรื่อง

1. ขาดฐานข้อมูลระดับมหภาคไทยกำลังจะเดินหน้าเข้าสู่อาเซียน แต่กลับยังไม่มีแม้กระทั่ง ฐานข้อมูลจำนวนห้องพักในโรงแรมทั่วประเทศว่ามีกี่ห้องและยังไม่มีใครคิดจะทำ
2. ขาดความร่วมมือกันในเรื่องนโยบายแต่ละหน่วยงาน แต่ละบริษัท มีแต่แผนจะดำเนินงาน ของตัวเองแต่ไม่ร่วมมือกับภาคอื่น
3. ภาคการศึกษาและภาครัฐไม่รู้จักจริงจากการเดินสายไปบรรยายให้หลายหน่วยงานทั่วประเทศ พัง พบว่ามีหน่วยงานจำนวนน้อยมากที่พร้อมจะให้บรรยายในเรื่องลึกๆเจ้าหน้าที่ของรัฐบางหน่วยงานในต่างจังหวัดยังบอกอย่างมั่นใจว่าญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในชาติสมาชิกอาเซียน สะท้อนภาพต่อเนื่องจาก เมื่อภาคการศึกษาและภาครัฐไม่รู้จักจริงเวลาเกิดปัญหา ก็ไม่สามารถช่วยเหลือภาคเอกชนได้

นอกจากนี้ จากการสำรวจของศูนย์อาเซียนศึกษาเมื่อปลายปี 2555 พบว่า ความตระหนักรู้ และความเข้าใจของคนไทยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแบ่งออกเป็น3กลุ่ม

1. กลุ่มภาคเอกชน ก่อนข้างต้นเดินและต้นตัวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และมีความพร้อมมากที่สุดแต่กลุ่มSMEsอาจยังไม่ค่อยได้เตรียมตัวมากนัก
2. กลุ่มประชาชน กลุ่มนี้ตอบว่า ทราบเรื่องอาเซียน 46% แต่พอถามเชิงลึกว่ารู้จักดีแค่ไหน เหลือผู้ที่รู้จักดีเพียงแค่2%เท่านั้น
3. กลุ่มภาครัฐ กลุ่มนี้ตื่นตระหนก ดูเหมือนจะมีโครงการเพื่อเตรียมความพร้อมโดยใส่ วัตถุประสงค์โครงการต่างๆ ให้เกี่ยวข้องกับอาเซียน แต่เอาเข้าจริงก็ยังมีหน่วยงานไม่มากนักที่ “คนข้างใน”ตระหนักรู้เรื่องอาเซียน

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือภาครัฐจึงต้องช่วยกันจัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวที่เป็น ประโยชน์ต่อประเทศ นอกจากนี้ต้องร่วมมือกันออกนโยบายและแคมเปญที่จะช่วยบูมธุรกิจท่องเที่ยว ของไทยให้เป็นที่สนใจในสายตาชาวต่างชาติและท้ายที่สุดต้องเพิ่มพูนความรู้ให้ตัวเองรับความ เปลี่ยนแปลงด้วย

พรทิพย์ หิรัญเกตุ (2554) กรรมการผู้จัดการ บริษัท เคสทีเนชั่น เอเชีย (ประเทศไทย)กล่าวว่า เมื่อเปิดประชาคมอาเซียนแล้ว การท่องเที่ยวภายในอาเซียนด้วยกันเองน่าจะเติบโตขึ้น เนื่องจาก เศรษฐกิจของแต่ละประเทศจะดีขึ้น เมื่อเศรษฐกิจดี ประชาชนมีรายได้ ทุกคนก็อยากไปเที่ยว

การท่องเที่ยวประเทศใกล้ๆ ก็น่าจะเป็นจุดหมายหนึ่งผู้ประกอบการไทยจึงต้องเร่งสร้างพันธมิตรทั้งในกลุ่มโรงแรมและกลุ่มเอเยนซีท่องเที่ยวในประเทศอาเซียน แม้อาจจะไม่ใช่เช่นโรงแรมเดียวกัน แต่ก็ต้องมีเครือข่ายเพื่อส่งต่อนักท่องเที่ยวหรือมีแพ็คเกจที่เหมาะสม ตลอดจนให้โรงแรมของตัวเองและโรงแรมในอาเซียนเป็น Refer Business ซึ่งกันและกัน สำหรับผู้ที่ทำธุรกิจทัวร์ก็ต้องจัดทำแพ็คเกจขึ้นมาขายอย่างสร้างสรรค์ แปลกใหม่ และมีเอกลักษณ์ จะเจาะทัวร์แบบใดก็ต้องเจาะด้านนั้นให้เด่น ก่อนจึงค่อยขยายด้านอื่นๆ ให้หลากหลายต่อไป

ปฐม ศิริวัฒน์ประยูร(2555) ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดโรงแรมเจดับบลิว แมริออท กรุงเทพฯ กล่าวว่า คนไทยต้องเข้าใจวัฒนธรรมของชาวต่างชาติให้มากขึ้นและต้องปรับภาพลักษณ์ของตัวเอง นอกจากนี้ กลุ่มผู้บริหารในธุรกิจโรงแรมของไทยต้องกลับมาถามว่า ตัวเองมีความพร้อมมากแค่ไหนในการปรับตัว ปัจจุบันแรงงานทั่วไปในภาคท่องเที่ยวของเรามีภาพลักษณ์ค่อนข้างดี เพราะมีจิตใจรักบริการแต่สำหรับกลุ่มผู้บริหารนั้นยังอยู่ภายใต้เครื่องหมายคำถาม (<http://www.thai-aec.com/> สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2555

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียนมีดังนี้

1. ประเทศสมาชิกอาเซียน มีสภาพภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน จึงมีสินค้าเกษตรหรือแร่ธาตุที่คล้ายคลึงกัน บางครั้งจึงมีการแย่งตลาดกันเอง และสินค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูป ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ นโยบายเขตการค้าเสรีในภูมิภาคนี้จึงดำเนินไปอย่างช้ามากจะแก้ไขปัญหาได้จะต้องมีการแบ่งการผลิตตามความถนัดของ แต่ละประเทศแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน จึงจะเกิดการรวมกลุ่มกันได้ แต่ถ้าต่างคนต่างผลิตโดยไม่มีการกำหนดมาตรฐานร่วมกันในการวางแผนการผลิตก็ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการรวมกลุ่ม

2. สินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่มอาเซียนนั้นก็ป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันแต่ละประเทศต่างก็มุ่งจะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามแบบอย่างตะวันตก จึงต้องมีการจัดซื้อเทคโนโลยีขั้นสูง ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่พอจะผลิตสินค้าเทคโนโลยีได้ก็คือสิงคโปร์ แต่ประเทศสมาชิกก็เกียจว่ายังไม่มีความก้าวหน้า จึงจำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศอุตสาหกรรมนอกกลุ่มอาเซียน ทำให้การค้าขายระหว่างกันในกลุ่มอาเซียนทำได้ยาก วิธีการแก้ไขจะต้องมีการแบ่งงานกันทำ และยอมรับสินค้าประเทศในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าภายในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ดีขึ้น

3. ประเทศในอาเซียนพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ละประเทศพยายามส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศตน โดยการใช้กำแพงภาษีหรือกำหนดโควต้า ซึ่งสวนทางกับหลักการในการรวมกลุ่มและตลาดการค้าเสรี ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกรวมกลุ่มกันต้องยกเลิกข้อเลือกปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการค้าเสรี

(FreeTrade) ดังนั้นข้อตกลงในAFTAของอาเซียนหลายข้อจึงยังไม่ได้รับการปฏิบัติ

4. ประเทศสมาชิกยังคงปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตนเป็นหลัก และการหารายได้เข้าของรัฐบาลในอาเซียนมีลักษณะเหมือนกัน คือรายได้หลักของประเทศมาจากการเก็บภาษีศุลกากรสินค้าขาเข้าและขาออก ซึ่งการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนให้ยกเลิกการเก็บภาษีระหว่างกันหรือเก็บภาษีให้น้อยลง แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถสละรายได้ในส่วนนี้ได้ เนื่องจากเป็นเงินที่ต้องนำมาพัฒนาประเทศ การรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศในภาคนี้จึงยังทำได้ยาก

5. ความแตกต่างกันทางการเมืองและการปกครอง กฎบัตรอาเซียนได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงหลักการประชาธิปไตยและให้ประเทศสมาชิกยึดมั่นต่อรัฐบาลที่มาจากวิถีทาง รัฐธรรมนูญ การสร้างประชาคมความมั่นคงอาเซียนก็จะช่วยยกระดับความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ อันมีผลต่อความสงบเรียบร้อยทางการเมืองในภูมิภาคด้วย แต่การปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบประกอบด้วย

5.1 แบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มี 4 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา สิงคโปร์ และมาเลเซีย

5.2 ประชาธิปไตยในระบบประธานาธิบดี 2 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

5.3 เผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ 2 ประเทศคือลาวและเวียดนาม

5.4 เผด็จการทหาร 1 ประเทศ คือเมียนมาร์ หรือพม่า

5.5 สมบูรณาญาสิทธิราชย์ 1 ประเทศ คือ บรูไน

สมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สมาชิกบางประเทศยังมีปัญหาด้านความเป็นประชาธิปไตย และยังปกครองในรูปแบบเผด็จการและต้องการรักษาอำนาจของตนไว้ ทำให้อาเซียนพัฒนาได้อย่างยากลำบาก

6. ความขัดแย้งระหว่างประเทศอาเซียน ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอยู่ เช่น ปัญหาพรมแดนระหว่างประเทศไทย – กัมพูชา ปัญหาพรมแดนระหว่าง มาเลเซีย – ฟิลิปปินส์ – อินโดนีเซีย

7. ความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา โดยสามารถแบ่งกลุ่มประเทศตามศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือได้ ดังนี้

- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คือ บรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คือ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม สิงคโปร์ และประเทศไทย

- ส่วนในฟิลิปปินส์ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์

นอกเหนือจากความแตกต่างทางศาสนาแล้ว ปัญหาชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความแตกต่างทางความเชื่อ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ก็เป็น อุปสรรคต่อการหลอมรวมสร้างความเป็นหนึ่งเดียว

การเมืองในกลุ่มประเทศอาเซียน

ระบบการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกในอาเซียนมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ระบบการเมืองมีความหลากหลายอย่างมาก บางประเทศปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (บรูไน) ในขณะที่บางประเทศปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข (กัมพูชา มาเลเซีย และไทย) ส่วนบางประเทศปกครองด้วยระบอบประธานาธิบดี (อินโดนีเซีย ลาว เมียนมาร์ สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม) ความหลากหลายของระบบการเมืองกลับไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนพัฒนาการของระบบการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนก็มีความน่าสนใจไม่แพ้กัน ในขณะที่บางประเทศมีความมั่นคงทางการเมืองสูงอย่าง (มาเลเซียและสิงคโปร์) บางประเทศกลับประสบปัญหาสงครามกลางเมืองและการก่อการร้าย โครงการวิจัยของ The Polity IV วิเคราะห์ระบบการเมืองการปกครองในประเทศต่างๆ และกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อให้เห็นแนวโน้มของสถาบันทางการเมืองและความมั่นคงทางการเมือง

ปัจจุบัน สภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ได้นำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายที่อาเซียนต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของ อาเซียนให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น หรือการเผชิญกับภัยคุกคามที่มาในรูปแบบใหม่ อาทิ การก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนจึงได้เห็นชอบให้จัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” ภายในปี 2558 เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน เป็นหนึ่งในสามเสาความร่วมมือสำคัญของประชาคมอาเซียน

การเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสันติภาพและความมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคอันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาด้านต มีวัตถุประสงค์ หลักเพื่อสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้าน ต่างๆ เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งใน รูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยให้อาเซียนมีบทบาทนำในภูมิภาค กระบวนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีรากฐานมาจากการนำความร่วมมือและความตกลงของอาเซียนด้านการเมืองและความ มั่นคงที่ได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว มาต่อยอดให้มีผลเป็นรูปธรรมและมีความแบบแผนมากยิ่งขึ้น อาทิ ข้อบทต่างๆ ภายใต้สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สนธิสัญญาว่าด้วยการทำให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลางและสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงใน ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมการประชุมกว่า 25 ประเทศ รวมถึงสหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน และสหภาพยุโรปด้วย

นอกจากการมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคแล้ว ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง อาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมและมี ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกกับรัฐสมาชิกด้วย กันเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสันติวิธี หรือปัญหายุทธศาสตร์รูปแบบใหม่ๆ ซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาโจรสลัด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนที่ อ. ชะอำ อ. หัวหิน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ที่ประชุมผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับรองพิมพ์เขียวหรือแผนงานการจัดตั้ง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งกำหนดกรอบและกิจกรรมที่จะทำให้อาเซียนบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมการเมือง-ความมั่นคงที่เน้นความสำคัญของความปลอดภัยของประชาชนภายในปี 2558 โดยในปัจจุบัน ประเทศสมาชิกอาเซียนกำลังอยู่ในระหว่างการปฏิบัติตามพิมพ์เขียวดังกล่าว

ทั้งนี้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งนี้ จะมีการประกาศจัดตั้ง “คณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” อย่างเป็นทางการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ที่จัดตั้งขึ้น จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับองค์การระหว่างประเทศและภาคประชาสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยและประชาชนอาเซียนโดยรวม นอกจากนี้ การมีกลไกทางด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นทางการจะทำให้อาเซียนเป็นที่ยอมรับ ของนานาชาติประเทศมากขึ้น อันจะส่งผลทางอ้อมต่อความร่วมมือกับประเทศและองค์การระหว่างประเทศนอกอาเซียนในทุกๆ ด้าน

บทบาทของไทยในด้านการเมืองและความมั่นคง

1. เร่งให้กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน (ธันวาคม 2551)
2. จัดตั้งและผลักดันการดำเนินการของคณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วย สิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights - AICHR)
3. รับรองและผลักดันการปฏิบัติตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
4. ส่งเสริมให้คณะมนตรีของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีผลงานเป็น รูปธรรม

เช่นการส่งเสริมความร่วมมือด้านการรักษาสันติภาพในภูมิภาค

5. ยกระดับบทบาทของรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนในด้านการจัดการภัยพิบัติ และความร่วมมือกับภาคประชาสังคมในการแก้ไข Non-Traditional Security Threats

6. ผลักดันให้สหรัฐฯ เข้าเป็นภาคีสันติสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia - TAC)

7. ผลักดันให้เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone - SEANWFZ) มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ และสร้างเสถียรภาพในอาเซียน

8. ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นเขตปลอดอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง

9. ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสด้านนโยบายและข้อมูลทางทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

10. ส่งเสริมมาตรการสร้างความไว้วางใจ (Confidence Building Measures -CBMs) และการทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) ในกรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงใน ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF)

11. ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการอาเซียน (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ,2556)

สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนคืออะไรและมีเป้าหมายอย่างไรอาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันโดยเน้นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ระดับภูมิภาคร่วมกันทั้งนี้ การเสริมสร้างรากฐานและความเชื่อมโยงระหว่างกันที่แข็งแกร่งนำไปสู่ความเข้าใจของการเป็นเพื่อนบ้านที่ดีการรู้เขารู้เรา และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกภายใต้สังคมที่เอื้ออาทรโดยแผนปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน(ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC)ได้กำหนดกิจกรรมความร่วมมือที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยเน้นความร่วมมือในด้านต่างๆได้แก่

1.การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)

2.การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)

3.สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)

4.ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Ensuring Environmental Sustainability)

5.การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building ASEAN Identity)

6.การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

และเน้นให้มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียนนักคิดและศิลปินในภูมิภาค ตลอดจนการเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนในภูมิภาค โดยเฉพาะในระดับประชาชน ทั้งนี้ ไทยจะได้ประโยชน์อย่างมากจากการที่รากฐานสำคัญของประชาคมอาเซียนที่ประชาชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกันและเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่มีร่วมกันซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การสร้างประชาคมอาเซียนสามารถประสบความสำเร็จด้วย(กรมอาเซียน ,กระทรวงการต่างประเทศ ,2556)

ตัวอย่างวัฒนธรรมบรูไน

บรูไน คารุสซาลาม (Negara Brunei Darussalam) อยู่บนเกาะบอร์เนียว พื้นที่ 5,769 ตร.กม. ตั้งอยู่ใน เขตร้อน ฝนตกเกือบตลอดปีอุณหภูมิประมาณ 24 -32 องศาเซลเซียส พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้เขตร้อน อุดมด้วยน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ประชากร มีประมาณ 330,700 คน คนเชื้อชาติมลายู 67.2 % คนจีน 15 % และคนพื้นเมืองดั้งเดิม 6 % ชนพื้นเมืองในประเทศบรูไน ประกอบด้วย 7 ชนเผ่าด้วยกัน แต่เพื่อให้ความเป็นหนึ่งเดียว ด้านการเมืองการปกครอง ทั้ง 7 ชนเผ่า โดยภาพรวมจะใช้ชื่อเรียกว่า มลายู หรือ มาเลย์ สำหรับสำหรับคน ภายในประเทศบรูไนเอง จะแบ่งออกเป็นชนเผ่าตามสภาพความเป็นจริง ชนชาวบรูไน ประกอบด้วยชนเผ่า ต่างๆ ดังนี้ Melayu Brunei, Kedayan, Tutong, Dusun, Belait, Murut, Bisaya วัฒนธรรมของประเทศบรูไน สตรีชาวบรูไนจะแต่งกายมิดชิด นุ่งกระโปรงยาว เลื้อยแขนยาว และมีผ้าโพกศีรษะ คนต่างชาติ จึงไม่ควรนุ่งกระโปรงสั้น และใส่เสื้อไม่มีแขน ควรหลีกเลี่ยงเสื้อผ้าสีเหลือง เพราะถือเป็นสีของพระมหากษัตริย์ การทักทายจะจับมือกันเบาๆ และสตรีจะไม่ ยื่นมือให้บุรุษจับ การชี้นิ้วไปที่คนหรือสิ่งของถือว่าไม่สุภาพ แต่ จะใช้หัวแม่มือชี้แทน และจะไม่ใช้มือซ้ายในการส่งของให้ผู้อื่น สตรีเวลานั่งจะไม่ให้เท้าชี้ไปทางผู้ชาย และไม่ ส่งเสียงหรือหัวเราะดัง

ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ภาษาราชการของบรูไนคือภาษามาเลย์ ซึ่งเป็นภาษาที่ชาวบรูไนใช้กัน มากเนื่องจากชาวบรูไนร้อยละ 66 มีเชื้อสายมาเลย์ อย่างไรก็ตาม ชาวบรูไนส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาอังกฤษ ได้ และสามารถใช้อังกฤษในการติดต่อธุรกิจได้เช่นกัน รวมไปถึงภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาที่มีการใช้กันมาก เนื่องจากมีชาวบรูไนเชื้อสายจีนอยู่ถึงร้อยละ 11 การเรียนรู้ภาษามาเลย์จะช่วยสร้างความประทับใจให้คู่เจรจาชาวบรูไนได้

วัฒนธรรมของประเทศฟิลิปปินส์ ชนเผ่าเล็กๆในในชนเผ่า Negritos มีลักษณะคล้ายพวกเงาะป่าในประเทศตอนใต้ ปัจจุบันได้มีการผสมเผ่าพันธุ์อื่นๆ จนมีเหลือที่เป็น Negritos แท้มีไม่มากนัก ปัจจุบันมีเหลือไม่เกิน 30,000 คน ส่วนพวกประชากรลูกผสมที่เรียกว่า Mestizo มีอยู่ร้อยละ 2

แต่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก จากการศึกษาเผ่าพันธุ์ Stanfor Genetic Study ชาวฟิลิปปินส์มีเลือดผสมที่มาจากยุโรปประมาณร้อยละ 3.6 สำหรับชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาอยู่ในฟิลิปปินส์และกลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีมากที่สุดคือชาวจีน มีเป็นร้อยละ 3 ของประชากร ที่เหลือนอกนั้นมีการจัดกระจาย เช่น อเมริกาเหนือ (North Americans) สเปน (Spaniards) และพวกชาวยุโรป (Europeans) เม็กซิกันจากทวีปอเมริกาตอนกลาง (Mexicans) และจากทางประเทศทางอเมริกาใต้ (Latin Americans) มีบางส่วนจากอาหรับ (Arabs) จากเอเชียใต้ (Sout Asians) ประเทศอินโดนีเซีย (Indonesians) เกาหลี (Koreans) ญี่ปุ่น (Japanese) เวียดนาม (Vietnamese) และผู้อพยพจากเอเชียอื่น ในลักษณะดังกล่าวนี้จึงจัดได้ว่าประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีชนกลุ่มต่างๆ หลากหลายมากที่สุดประเทศหนึ่งในเอเชีย ในช่วงหลายทศวรรษหลัง รัฐบาลพยายามทำให้ประเทศมีความเป็นหนึ่งเดียวทางวัฒนธรรมมากขึ้น แต่ก็ได้รับการต่อต้านจากกลุ่มชนต่างๆ ในประเทศที่ต้องการสงวนวัฒนธรรมและฐานรากทางภาษาของตนไว้ โดยมองว่ารัฐบาลพยายามทำให้ความหลากหลายนั้นถูกรอบำโดยวัฒนธรรมกระแสหลักของชาติที่เป็นพวกพูดภาษาตากาล็อก (Tagalog) ด้านภาษา Languages ประเทศฟิลิปปินส์มีการใช้การพูดมากกว่า 170 ภาษา เกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มภาษาที่เรียกว่า Western Malayo-Polynesian Language ภาษาตากาล็อก และภาษาอังกฤษ คือภาษาของทางราชการและมี ภาษาถิ่นอีก 12 ภาษา อันมีการพูดที่แตกต่างกันไปตามแต่ละภูมิภาค ภาษาเหล่านี้ได้แก่ Tagalog, Cebuano, Ilokano, Hiligaynon, Waray-Waray, Bikol, Kapampangan, Pangasinan, Kinaray-a, Maranao, Maguindanao, และ Tausug ภาษาตากาล็อก (Tagalog) เป็นภาษาถิ่นที่มีการใช้มากที่สุดด้าน ศาสนา ประเทศฟิลิปปินส์จัดเป็นประเทศที่มีคนนับศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกที่ใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก มีคนนับถือนิกายโปรเตสแตนต์มากเป็นอันดับ 13 ของโลก นับถืออิสลามมากเป็นอันดับที่ 40 เป็นพวกนับถือฮินดูมาเป็นอันดับที่ 7 และนับถือพุทธศาสนาเป็นอันดับที่ 17 ของโลกแต่โดยส่วนใหญ่จัดว่าเป็นพวกนับถือศาสนา ร้อยละ 92 ของชาวฟิลิปปินส์เป็นชาวคริสเตียน และร้อยละ 83 เป็นโรมันแคทอลิก และร้อยละ 9 เป็นชาวโปรเตสแตนต์ แม้ชาวฟิลิปปินส์จะได้รับอิทธิพลด้านศาสนาจากตะวันตกมาก แต่ก็ยังมีพวกนับถือประเพณีท้องถิ่นเดิมด้านวัฒนธรรม ได้รับ อิทธิพลวัฒนธรรมจากสเปนและเม็กซิโก เรียกว่า Hispanic Influences ที่มีมากกว่า 300 ปี ในช่วงการปกครองแบบอาณานิคม จะเห็นได้จากความเชื่อในศาสนาคริสต์งานประเพณีทางศาสนาในทุกปี ฟิลิปปินส์จะมีงานรื่นเริง เรียกว่า Barrio Fiesta เป็นการฉลองนักบุญของเมือง หมู่บ้านและเขตการปกครองต่างๆ มีการประกอบพิธีทางศาสนา การเดินขบวนในเมืองฉลองนักบุญ การจุดพลุไฟ การประกวดความงามและการเต้นรำรวมทั้งมีการตีไท่

สรุปได้ว่า การรวม 10 ประเทศอาเซียนในกรอบของประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนไม่เพียงแต่นำมาซึ่งการเผยแพร่วัฒนธรรมระหว่างกันทั้งยังทำให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมมา

ผสมผสานกันในแต่ละประเทศซึ่งจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมแบบใหม่ๆ ที่อาจคาดไม่ถึงในปัจจุบัน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนของประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเป็นอย่างมากในภูมิภาคกลุ่มประเทศอาเซียนที่ไม่เพียงแต่นำมาซึ่งการขยายตัวและความผูกพันทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและนั่นคือ จุดเปลี่ยนประเทศไทยที่สำคัญ(สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์,2556 หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ AEC world ปีที่33 (1) ฉบับที่ 2,859 (19) วันที่ 7 - 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2556)

ทักษะกระบวนการของนักศึกษาอาเซียน

หากผลกพิจารณาการประเมินนานาชาติของไทยพบว่าไทยอยู่ลำดับที่ 50 ของการประเมิน PISA ซึ่งประเมินศักยภาพ และการใช้ความรู้ ทักษะที่เรียนมาใช้ในการชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งใช้การประเมิน 3 ด้าน คือ การอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งพบว่าไทยอยู่ลำดับ 50 จาก65ประเทศทักษะอาเซียนมุ่งพัฒนาทักษะ5ด้านดังนี้

1.การพัฒนาทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) ในที่นี้หมายถึงการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ซึ่งจะต้องใช้ในกรอบด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านการศึกษา ก็คือภาษาอังกฤษ ผู้เขียนเป็นครู และผู้บริหารมานานร่วม 40 ปี มีข้อเสนอแนะว่า ควรเริ่มที่การบริหารจัดการด้านการเรียน การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเสียใหม่ เน้นไปที่การสอนของครู โดยให้เน้นการปฏิบัติการทางภาษาให้เข้มข้น คือ ฟังพูด ฟังปฏิบัติ และโต้ตอบทางภาษากับครูไทยกับครูต่างชาติ หรือกับนักเรียนด้วยกัน เมื่อนักเรียนกล้าที่จะพูดสื่อสารแล้ว ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษน่าจะลดลง ถ้าพูดภาษาเพื่อนบ้านอื่นๆ ยิ่งน่าห่วง อย่าลืมน่าประชากรของอาเซียนรวมแล้วประมาณ 600 ล้านคน พูดภาษามลายูราวๆ 300 ล้านคน ครึ่งหนึ่งของประชากร แต่น้อยนักในโรงเรียน และมหาวิทยาลัยต่างๆ เปิดสอนภาษามลายูอย่างจริงจัง สาเหตุหลักๆ น่าจะอยู่ที่คนไทยอคติกับภาษาประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ภาษาลาว เขมร พม่า ที่อยู่ติดชายแดนไทย คนของประเทศเหล่านี้มาทำงานในไทยนับล้านคน เราก็อสื่อสารไม่ได้ แต่เขากลับสื่อสารกับคนไทยได้ คิดแก้ไขปัญหาดังกล่าวน่าจะแก้ได้ คือ ลดอคติ หักหลังตนเอง ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเปิดใจ เปิดตาและเปิดหู เปลี่ยนวิธีสอนในห้องเรียนของครู เน้นสอนนอกห้องเรียน ทำกิจกรรมกับนักเรียนประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีโรงเรียนหลายโรงทำอยู่แล้ว และทำได้ดีทีเดียว ซึ่งสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานก็สนับสนุนเต็มที่ แต่ผู้เขียนคิดว่าอยู่ที่ผู้บริหาร โรงเรียนบางโรงยังไม่เห็นความสำคัญของทักษะด้านนี้

2.การพัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skill) การส่งเสริมทักษะการคิด ถ้าดูหลักสูตรปี 2551 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการคิด และวิเคราะห์ให้ผู้เรียนมากที่สุดหลักสูตรหนึ่ง แต่ปัญหาอยู่ว่าครูผู้สอนได้นำไปประยุกต์ใช้มากน้อยแค่ไหน มีผู้ใหญ่ทางการศึกษาหลายท่านให้ข้อคิดว่า ควรลดชั่วโมงเรียนลง ลดการเรียนในห้องเรียน และให้เวลาที่เหลือเด็กได้เรียนรู้นอกห้องเรียน ทำกิจกรรม

ทำโครงการต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้สามารถส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียนได้ดี (ภาวิข ทองโรจน์ ,2556)และทุกวันนี้เด็กไทยเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป จึงไม่มีเวลาเรียนรู้ทักษะอื่นๆ ปัญหาซ้ำซ้อน ผลสัมฤทธิ์ต่ำ เด็กไม่กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีมหาวิทยาลัย และ โรงเรียนหลายแห่งเน้นการสอนในห้องเรียนเหมือนประม มัชฌม อาจารย์ยืนหน้าห้อง และบอกให้ผู้เขียนจดทีละวรรคห้ามถามห้ามเถียงและห้ามคิดต่างจากครู-อาจารย์(สมพงษ์จิตระดับ,2555)

ถ้าย้อนไปดูทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดมากที่สุด คือ ทักษะการอ่าน ทักษะคณิตศาสตร์ และทักษะวิทยาศาสตร์ 3 ทักษะนี้ PISA นำมาประเมินนักเรียนระดับนานาชาติ พบว่า การอ่านของเด็กไทยคะแนนเฉลี่ย 421 อยู่ลำดับที่ 47-51 จาก 65 ประเทศ เด็กไทยนำทักษะการอ่านไปใช้ในชีวิตจริงร้อยละ 43 อยู่ลำดับ 59 ด้านคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยนานาชาติ 496 ของเด็กไทยอยู่ที่ร้อยละ 52.5 ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน อยู่ลำดับที่ 50 และมีนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตต่างๆ ที่มีคะแนนเทียบเคียงกับนานาชาติ ศธ.ลองให้ครูต่างๆ ไปดูงานสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนสาธิตบ้างน่าจะดี เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น สุดท้ายด้านวิทยาศาสตร์ พบว่า เด็กไทยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ อยู่ลำดับที่ 47-49 และการนำไปใช้ในชีวิตจริงอยู่ลำดับที่ 51 และยังพบว่านักเรียนจากโรงเรียนสาธิตมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับนานาชาติ จะเห็นได้ว่าทักษะใน 3 วิชาที่มีส่วนในการส่งเสริมการคิดของนักเรียนในไทยต่ำกว่าสเกลทั้งสิ้น ผู้เขียนขอเสนอแนะว่าควรเอาจริงเอาจังกับ 3 วิชานี้ และควรมีโครงการต่างๆ ให้เด็กได้คิด ได้ทำ เด็กก็จะมีประสบการณ์ในการคิดสร้างสรรค์งาน หลังจากนั้นแล้วนักเรียนก็จะคิดวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคิด

3.การพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม (Participation Skill) ทักษะการมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมภูมิใจ คนไทย สังคมไทยมักจะมีปัญหามาโดยตลอด ซึ่งตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาของไทยนอกจากในกลุ่มสาระทั้ง 8 สาระแล้ว แต่กลุ่มของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกลุ่มหนึ่งที่เอื้อกับผู้เรียนเนื่องจากขาดกำลังครู หรือปัจจัยอื่นๆ ในการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมของผู้เรียนนั้น ครูจะต้องเข้าใจก่อนว่า เป็นการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาผู้เรียน ด้านการเรียนรู้ที่ดึงความสามารถของผู้เรียนออกมา (Active Learning) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการสอนมากขึ้น ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหามากขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียกการเรียนรู้แบบนี้ว่าการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา (Problem Solving) และเรียนรู้โดยการร่วมมือกัน(Cooperative Learning)

สรุปว่าการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เกี่ยวกับข้องควรขับเคลื่อนให้เป็นจริงเป็นจังมากกว่านี้ เพราะเป็นการพัฒนาคนด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ได้เป็นอย่างดี เพราะทักษะการมีส่วนร่วมเป็นการฝึกผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และทักษะนี้เป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเป็นอย่างมาก

4. การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา (Problem solving Skill) ด้านทักษะการแก้ปัญหา ผู้เขียนคิดว่าเป็นทักษะที่สำคัญมากทักษะหนึ่งของนักเรียนไทย เรามักจะได้ยินได้ทราบตามข่าวต่างๆ ว่าเด็กไทยประสบปัญหาทั้งในด้านการครอบครัว ด้านส่วนตัว ด้านการเรียน แล้วนักเรียนเหล่านั้นตัดสินใจทำร้ายตนเองอยู่เสมอ ซึ่งที่จริงแล้วทุกคนมีปัญหาทั้งสิ้น แต่ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนจะนำปัญหาเหล่านั้นมาแก้ปมอย่างไร เด็กไทย หรือคนไทยพร้อมแล้วหรือยังที่เผชิญปัญหา และโดยเฉพาะพร้อมที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ฉะนั้นสถานศึกษาต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดหลักสูตร หรือกิจกรรมที่ใช้กระบวนการการแก้ปัญหาสอดแทรก หรือบูรณาการในเนื้อหา และเน้นย้ำครูผู้สอนให้เพิ่มทักษะการแก้ปัญหาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ของนักเรียนด้วย ทักษะการแก้ปัญหา มี 2 แบบ ผู้เขียนขอเสนอแนะ ดังนี้

4.1 ปัญหาระยะสั้น คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ต้องอาศัยความสามารถ ไหวพริบ และการตัดสินใจที่แน่วแน่ ถูกต้อง แม่นยำ ซึ่งครูจะต้องกำหนดปัญหาแล้วให้นักเรียนคิดแก้ปัญหา ดังกล่าวโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หรือเดี่ยวก็ได้

4.2 ปัญหาระยะยาว คือ ปัญหาที่ต้องอาศัยหลักการ หรือรูปแบบแนวทางในการแก้ปัญหา ควรใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ใช้การมีส่วนร่วมในการแก้ไข และเวลาในการแก้ไขหรือตัดสินใจก็จะใช้เวลามากขึ้น

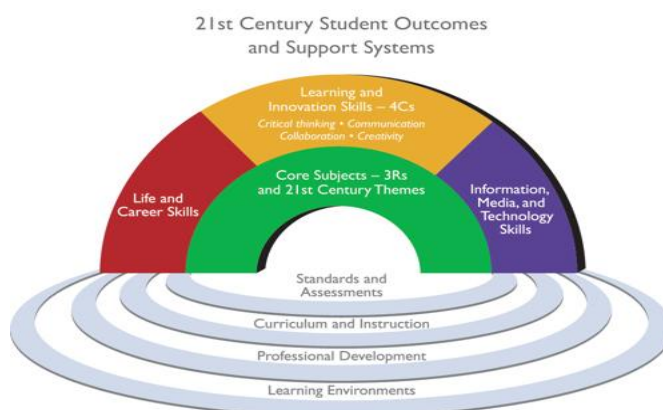
ดังนั้นทักษะอาเซียนควรมี 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะในการค้นหาข้อมูล ทักษะนี้นักเรียนจะต้องอ่านเป็นหลัก ซึ่งการอ่านของเด็กไทย คนไทยอยู่ในระดับต่ำมาก ครูจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมอยากรู้ อยากเห็นปรารถนาจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่หลากหลาย 2) ทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจสถานการณ์ด้วยการแยกส่วนประกอบออกมาเป็นส่วน มีการเรียบเรียงที่มาของปัญหา หรือสถานการณ์อย่างมีระบบ สามารถเปรียบเทียบคุณลักษณะ และองค์ประกอบที่แตกต่างได้ ลำดับความสำคัญก่อน และหลังได้อย่างมีเหตุผล 3) ทักษะการคิดเชิงหลักการ เป็นทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา สามารถบอกถึงรูปแบบของการเกิดปัญหา หรือการเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์กับปัญหาผู้เรียนจะต้องใช้เหตุและผลที่สร้างสรรค์มีหลักการ

5.การพัฒนาทักษะจิตสาธารณะ (Public mind Skill) ด้วยสภาพทางสังคมที่สับสนยุ่งเหยิง สลับซับซ้อน ผู้คนนิยมฟุ้งเฟ้อ เห็นแก่ตัว ยึดวัตถุนิยมเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต จนลืมสายใยของวัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิม ฉะนั้น การส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านจิตสาธารณะ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการตระหนักด้านนี้มาโดยตลอด ผู้เขียนคิดว่าผู้บริหาร และครูยังเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมทักษะนี้ ครูต้องสอดแทรกทักษะนี้ในเนื้อหา และกิจกรรมทุกชั่วโมงเรียนของเด็กอย่างจริงจัง ถ้าทำได้ เพราะทักษะจิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามมีน้ำใจพร้อมที่จะแบ่งปันความสุขให้กับผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

การปลูกฝังทักษะจิตสาธารณะผู้เขียนขอเสนอแนวทางการประเมินผู้เรียนให้กับครู-อาจารย์นำไปใช้กับผู้เรียนดังนี้

1. ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่นิ่งเฉย
  2. เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง ไม่เอาเปรียบผู้อื่น พร้อมเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น
  3. เป็นผู้ที่เข้าใจผู้อื่น ไม่ดูถูกและทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น
  4. เป็นผู้ที่มีใจกว้าง ยอมรับผู้ฟังผู้อื่น และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างเสมอ
  5. เป็นผู้ที่คาดการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้
- ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนมั่นใจว่าการพัฒนาคนใน 5 ทักษะข้างต้น จะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างคนรุ่นใหม่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 และเข้าสู่มาตรฐานสากล (ที่มา:มติชนรายวัน 4 สิงหาคม 2556)

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ไม่ได้มีไว้สำหรับนักเรียนนักศึกษาเท่านั้น แต่เอาไว้พัฒนาบุคลากรด้วย เป้าหมายเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ สามารถทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้โดยไม่ตกยุค ลักษณะของคนเช่นนั้น เป็นอย่างไร นอกจากการมีความรู้ในวิชาหลัก (Core Subjects) แล้ว จะต้องรู้ในลักษณะสหวิทยาการ (Interdisciplinary) และต้องมีความรู้รอบตัวอื่นๆ ด้วย เช่น Global Awareness เศรษฐกิจ การเงิน การประกอบธุรกิจ หน้าที่พลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ต้องมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพด้วย (Life and Career Skills) เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ทักษะทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การควบคุมอารมณ์ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำ รู้จักการให้ ทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทนการเรียนรู้ ต้องเรียนกันตลอดชีวิต ดังนั้น ต้องมีทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ (Learning and Innovation Skills) มั่นฝึกฝน พัฒนาตัวเอง เรียนให้เกิดทักษะ เรียนโดยการปฏิบัติ (learning by doing) การคิดวิเคราะห์ เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสื่อสาร และทักษะแห่งความร่วมมือ หรือเรียกง่าย ๆ ว่า ต้องมี 4C คือ Communication, Collaboration, Creativity และ Critical Thinking และที่ขาดไม่ได้คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills)

ภาพที่ 1 Twenty-First Century Student Outcomes and Support Systems, 2555)

จากการศึกษาบทความ เรื่อง Twenty-First Century Student Outcomes and Support Systems ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแสดงโมเดลเป็นรูป “รู้ง” ดังภาพข้างต้น ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อการก้าวสู่ความสำเร็จในการทำงานและชีวิต ดังนั้นครูควรจัดการศึกษาอย่างไรเพื่อรองรับในยุคแห่งศตวรรษนี้ ปัจจุบัน พ.ศ. 2555 (ค.ศ. 2012) โลกกำลังก้าวสู่ศตวรรษที่ 22 แต่ทว่ากระแสการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ 21 ยังเป็นสิ่งที่นิยม ทันสมัย และให้ความสำคัญอยู่ ณ ขณะนี้ ไม่น้อยไปกว่าการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนและการศึกษาระดับสากล (World Class Education) บทความเรื่อง “Twenty-First Century Student Outcomes and Support Systems” สะท้อนให้เห็นว่าเด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ควรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็นอะไรบ้าง ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นแนวคิดมาสู่ครูผู้ปฏิบัติที่จะต้องปฏิรูปหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ดังจะกล่าวต่อไปนี้

องค์ความรู้หลัก (Core Subjects) ที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วย ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาแม่ (English) ทักษะการอ่าน (Reading) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และได้รับความรู้ต่างๆ มากมายเพิ่มเติม โดยเชื่อว่าการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ทักษะการใช้ภาษาอื่นๆ (Language Arts) ได้แก่ การฟัง การพูด และการเขียน ภาษาต่างประเทศ (World Language) ศิลปะ (Arts) คณิตศาสตร์ (Mathematics) เศรษฐศาสตร์ (Economics) วิทยาศาสตร์ (Science) ภูมิศาสตร์ (Geography) ประวัติศาสตร์ (History) การปกครองและหน้าที่พลเมือง (Government and Civics) สาขาวิชาในกลุ่มสังคมศาสตร์ (Social Science) ดังกล่าวมานี้ แตกต่างจากวิชาสังคมศึกษา (Social Studies) ซึ่งว่าด้วยเรื่องวิถีการดำเนินชีวิต (Way of Life) ของมนุษย์ สิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต้องบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน โดยถักทอหรือประสานไปพร้อมกับองค์ความรู้หลัก จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความตระหนักเกี่ยวกับโลก (Global Awareness) 2) ความรู้ความเข้าใจด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง (Civic Literacy) 4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ (Health Literacy) และ 5) ความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) นอกจากนี้ยังมีทักษะที่ต้องบูรณาการผสมผสานในการเรียนการสอนในองค์ความรู้วิชาหลักควบคู่ไปกับ 5 ประเด็นสำคัญในยุคศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Creativity and Innovation) ประกอบด้วย การคิดอย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ และการนำนวัตกรรมไปใช้ 2) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ประกอบด้วย การมีเหตุผล การคิดอย่างเป็นระบบ การตัดสินใจ / ตัดสิน และการแก้ปัญหา 3) การสื่อสารและการร่วมมือกัน (Communication and Collaborative) ประกอบด้วย การสื่อสารที่ชัดเจน และการร่วมมือกับผู้อื่น

2. ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ประกอบด้วย การอ่านออกเขียนได้ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และ ICT (Information, Communications and Technology)

3. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) เด็กในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ ริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะทางสังคมและก้าวข้ามวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบ และสามารถผลิตสร้างสรรค์งานได้ ตลอดจนมีความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม: ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (<http://www.addkute3.com/wp-content/uploads/2012/11/สืบค้นเมื่อ25 กันยายน 2554>)

สรุปได้ว่า เยาวชนไทยต้องมีทักษะ 2 ประการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐานสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ + ภาษาอาเซียนอื่นๆ) มีทักษะการใช้เทคโนโลยี (ดำรงชีวิตและทำงาน สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการแก้ปัญหอย่างสันติวิธี และทักษะทางการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้) และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะการคิด (วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์ญาณ และสร้างสรรค์ มีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงาน

ทักษะด้านเจตคติ

ด้านเจตคตินักศึกษาควรมีลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และ ภูมิปัญญาอาเซียน ตระหนักและรับผิดชอบร่วมกันในฐานะพลเมืองอาเซียน การเตรียมความพร้อมของภาคราชการ วิสัยทัศน์ คือ ระบบราชการไทยมีความเป็นสากลในการส่งเสริม สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยความเป็นมืออาชีพ กล่าวคือ เรื่องความเป็นสากล เรื่องของการสนับสนุน เรื่องของความเป็นมืออาชีพจากวิสัยทัศน์ดังกล่าวนี้ ก็นำมาสู่พันธกิจ 9 ด้าน ดังนี้

- การเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร ทั้งทักษะ ทักษะคิด และสมรรถนะ
- การเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณ
- การเตรียมความพร้อมในด้านองค์กร
- การเตรียมความพร้อมในการจัดทำยุทธศาสตร์
- การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแปลง ยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ
- การเตรียมพร้อมโดยมีกลไกควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผล
- มีความสืบทอดในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในแผนงานของประชาคมอาเซียน

- การประชาสัมพันธ์ การเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม

- การประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมอย่างมีเอกภาพ และบูรณาการ

จาก 9 พันธกิจหลัก แปลงมาเป็นยุทธศาสตร์ 9 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน คือ

1. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรจะมีกลยุทธทั้งด้านทักษะ ด้านภาษา ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการดำเนินการประชุม ด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และด้านการทำงานเป็นทีมด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และด้านการสร้างและกำหนดมาตรฐานกลางระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์ในการเตรียมคน มีการเตรียมความพร้อมในด้านทัศนคติ โดยมีกลยุทธ 3 ด้านด้วยกัน

- ทัศนคติต่อประชาคมอาเซียน ในเชิงบวก เราต้องการให้ข้าราชการนั้นมองประชาคมอาเซียนในเชิงบวก

- ต้องการให้ข้าราชการนั้นมีทัศนคติต่อประเทศสมาชิกในเชิงบวก อันนี้ต้องมีการปรับทัศนคติ

- ทัศนคติในการทำงาน ยุทธศาสตร์ส่วนการเตรียมความพร้อมในด้านสมรรถนะ เป็นไปตาม

มาตรฐาน

กล่าวโดยสรุป การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร จะต้อง 3 ด้านด้วยกัน คือ ต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีความเป็นนานาชาติ และมีความเป็นผู้สนับสนุน และนอกจากนั้น จะมีแผนย่อย ๆ ลงไปอีก คือ เรื่องการพัฒนาบุคลากรรับผิดชอบภารกิจด้านประชาคมอาเซียนโดยตรง มีระบบฐานข้อมูล มีแผนพัฒนาบุคลากร มีการเพิ่มสัดส่วนบุคลากรที่รู้เกี่ยวกับอาเซียน เรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งกับเพื่อนร่วมงานและบุคลากรต่างหน่วยงาน มีความเป็นมืออาชีพที่ชัดเจนสำหรับบุคลากร และมีแผนจัดฝึกอบรม

2. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณ

3. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในด้านองค์กร โดยมี 5 เรื่องหลักด้วยกัน คือ ต้องมีกลไกระบบเตรียมความพร้อม มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ในลักษณะธรรมาภิบาลที่ดี มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องอาเซียนโดยตรง มีวางแผนอัตรากำลังและจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจประชาคมอาเซียน

4. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งแบ่งเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงรับเป็นยุทธศาสตร์ ที่ถ้ามีประชาคมอาเซียนแล้วจะมีผลกระทบ แล้วเราจะรองรับอย่างไรในเรื่องของคนในเรื่องขององค์กรต่าง ๆ ส่วนยุทธศาสตร์ในเชิงรุก หมายความว่า นอกจากเราจะต้องเตรียมคน เราควรจะต้องบุกด้วย บุกในที่นี้หมายถึงว่าเราควรจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วม ในฐานะข้าราชการนั้น เข้าไปมีส่วนร่วมในประชาคมอาเซียนด้วย ไม่ใช่ปล่อยให้ 9 ประเทศเขาสร้างประชาคมอาเซียนแล้วเรายอมมาตั้งรับ เราควรจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างด้วย นอกจากนั้นแล้ว แต่ละหน่วยงานก็มีการกิจของตัวเองในการไปผลักดันประเด็นต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ในเชิงรุก หมายความว่า หน่วยงานจะต้องทำการบ้าน คิดดูว่า ประเด็นไหนที่เราต้องไปผลักดัน เราต้องไปริเริ่ม ไปเสนอ ให้เป็นความคิดริเริ่มของฝ่ายไทยในเวทีอาเซียนต่าง ๆ อันนี้ต้องมีการทำการบ้าน และผลักดันประเด็นที่ไทยจะได้ประโยชน์สูงสุด

5. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

6. ยุทธศาสตร์ ที่เป็นกลไกควบคุมตรวจสอบ

7. ยุทธศาสตร์เรื่องความคืบหน้าในการดำเนินงานต่างๆในแผนงานของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

8. ยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม

9. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมอย่างมีเอกภาพและมีบูรณาการ

ปัญหาการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย

ไทยมีปัญหาหลายเรื่องในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยเรื่องสำคัญคือ อาเซียนได้ตกลงที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ในการประชุมสุดยอดที่บาหลี คือ เมื่อเกือบสิบปีมาแล้วที่ไทยรู้ว่าจะมีประชาคมอาเซียนเกิดขึ้น แต่จะเห็นได้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ของไทย ก็เพิ่งจะมาตื่นตัวในเรื่องการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเมื่อไม่กี่ปีนี้ ไทยจึงค่อนข้างจะช้าในเรื่องการเตรียมความพร้อม หลายสิ่งหลายอย่างที่เราควรจะทำแต่ก็ยังไม่ทำ เช่น แผนแม่บทการเตรียมความพร้อมของประเทศก็ยังไม่ทำ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่าง ๆ กระทรวงต่าง ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อไม่มีแผนแม่บทก็ไม่มีแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของกระทรวง แต่กระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ก็จำเป็นต้องทำยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของตนเองขึ้นมา จึงเกิดเป็นปัญหาว่า การเตรียมความพร้อมของส่วนราชการต่าง ๆ จึงมีลักษณะ “ต่างคนต่างทำ” ขาดการประสานงานกันอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ ดังนั้น ปัญหาสำคัญของไทยขณะนี้ก็คือจะทำอย่างไรที่จะทำให้ประเทศรวมทั้งระบบราชการมีการเตรียมความพร้อมไปในทิศทางเดียวกัน และมีเอกภาพ และมีบูรณาการ

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

จากการบรรยาย เรื่อง “ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนใน ค.ศ.2015” (นายวิวัฒน์ ศรีวิหค, 2554) มีประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกฎบัตรอาเซียน
2. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน
3. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ ซึ่งให้ความสำคัญกับ 3 ภาษาหลัก อันได้แก่ ภาษาอังกฤษซึ่งถูกกำหนดในข้อตกลงเบื้องต้นให้ใช้เป็นภาษาในการสื่อสารของอาเซียน ภาษาจีน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอย่างน้อย 1 ประเทศ
4. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีในเรื่องการสร้างสมดุลระหว่างความแตกต่างทางวัฒนธรรมและลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของชาติในภูมิภาคที่มีบริบทคล้ายคลึงกันสอดคล้องกับประเด็นสำคัญที่ได้จากการฟังบรรยายในหัวข้อเรื่อง “ประชาคมอาเซียนกับอนาคตการศึกษาไทย” พินิติ รตะนานุกูล (2554) กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่ต้องให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

1. การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนทั่วไป ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับใช้การหรือระดับสื่อสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

2. การศึกษาไทยจะต้องสร้างคนไทยและบัณฑิตไทยให้พร้อมที่จะปรับตัว และพร้อมที่จะต่อสู้ในเวทีของ ASEAN, ASEAN + 3 และ ASEAN + 6 ให้ถึงพร้อมทั้งในด้านความสามารถในการแข่งขันทักษะในการทำงาน และทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

3. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นในประชาคม ตลอดจนการสร้าง ความตระหนักในความหลากหลายของภูมิภาค เนื่องจากอาเซียนมีความหลากหลายค่อนข้างมาก โดยที่คนไทยยังไม่มีโอกาสในการเรียนรู้ความหลากหลายดังกล่าวเพื่อที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในเชิงเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

4. การสนับสนุนการจัดการศึกษา และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้จัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อนบ้านในสถาบันการศึกษาของไทย และอาจมีการกำหนดระเบียบเบื้องต้น

ในการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อการทำงานข้ามชาติให้มีการสอบการใช้ภาษาถิ่นเพิ่มขึ้น

5. การจัดการศึกษาทุกระดับเพื่อสร้างคนไทยและบัณฑิตไทยที่พร้อมรับความร่วมมือทางการค้าที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งแรงงานระดับฝีมือ (Skilled Labor) และแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor)

6. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเข้าใจในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศที่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน โดยต้องมีการเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ อาชีวศึกษา

7. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยและบัณฑิตไทยในทุกระดับ เพื่อเตรียมพร้อมต่อโครงสร้างประชากรที่จะเปลี่ยนไปเป็นสังคมสูงอายุ

8. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลอันเนื่องมาจากความร่วมมือในเสาเศรษฐกิจเมื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเช่น ความรู้เกี่ยวกับการปรับลดภาษี ข้อได้เปรียบ-เสียเปรียบทางการค้า การแบ่งระดับการพัฒนาของประเทศในประชาคม เป็นต้น

9. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ซึ่งรวมถึง ASEAN + 3 และ ASEAN + 6 ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี ในสถานศึกษา

10.การจัดการศึกษาเพื่อสร้างผู้นำการเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา และสร้างเครือข่ายผู้นำในภูมิภาคที่เอื้อต่อการพัฒนาในอนาคต (Future Leader of ASEAN)

11.การให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ ตลอดจนจัดระบบการสนับสนุนด้านการศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในระดับและสาขาต่างๆ ในรูปแบบ AUN (ASEAN University Network) รวมทั้งให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็น Education Hub

12.สร้างระบบการประกันและการประเมินคุณภาพ และเกณฑ์มาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบ (Benchmark) ทั้งระดับภายในประเทศและกับประเทศอื่นๆ ในกรอบอาเซียน ทั้งในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างผลงานวิจัย และการจัดบริการทางการศึกษา เป็นต้น

13.สนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ โดยให้มีการนำผู้สอนระดับศาสตราจารย์มาสอนระดับปริญญาโทและเอกเพิ่มขึ้น และให้มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทและเอกเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

14.ระบบการศึกษาจะต้องเติมเต็มการพัฒนาในทุกระดับ ที่นอกจากให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมแล้วยังต้องรวมไปถึงการให้ความรู้ในลักษณะศูนย์ฝึกอบรม (Training Center) เพื่อการพัฒนาประเทศไทยจากการเพิ่มศักยภาพของคนในชาติ

15.ประเทศไทยควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการเสนอนโยบายการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการได้ เพื่อให้เกิดการกระตุ้น ส่งเสริม และพัฒนาให้มีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารอย่างจริงจัง

สรุปได้ว่าประเด็นสำคัญ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมีดังนี้

1. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในสาระและรายละเอียดของกฎบัตรอาเซียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในความเป็นมา ความสำคัญ และทิศทางของความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคในอนาคตอันใกล้ที่ถูกต้อง โดยการ

1.1 การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ซึ่งรวมถึง ASEAN+3 และ ASEAN+6

1.2 จัดสรรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่มีความเข้าใจในเรื่องกฎบัตรอาเซียน ให้เป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ ให้แก่สถานศึกษาทุกระดับตามที่ร้องขออย่างเร่งด่วน

1.3 จัดทำและเผยแพร่หลักสูตรอาเซียนศึกษา โดยมีการบรรจุลงในหลักสูตรการเรียนการสอนภาคบังคับ และระยะเวลาการเรียนการสอนที่แน่นอน ในสถานศึกษาทุกระดับ

1.4 จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาและศูนย์ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียนและประเทศสมาชิก ที่รองรับและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและประชาชนทั่วไป

1.5 สร้างผู้นำการเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาและสร้างเครือข่ายผู้นำในภูมิภาคอาเซียน (Future Leader of ASEAN) ที่เอื้อต่อการพัฒนาร่วมกันในอนาคต ทั้งในระดับผู้เรียน ครู ภาครัฐและภาคเอกชน

1.6 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ช่องเสรี และโทรทัศน์ช่องหรือรายการพิเศษเกี่ยวกับอาเซียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษซึ่งถูกกำหนดในข้อตกลงเบื้องต้นให้ใช้เป็นภาษาอาเซียน ให้แก่คนไทยในทุกระดับโดยการ

2.1 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนทั่วไป ในทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับใช้การหรือระดับสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติและสื่อสารได้จริง

2.2 พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนกำลังพลภาครัฐ ให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการอบรมภาษาอังกฤษระดับต่างๆ ในหน่วยงาน การจัดสรรทุนการศึกษาและเปิดโอกาสในการส่งครูและบุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการไปเข้าร่วมการอบรมภาษาอังกฤษร่วมกับหน่วยงานภายในและภายนอกประเทศเป็นระยะ ตลอดจนส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการปฏิบัติงานระหว่างกัน เป็นต้น

2.3 จัดรายการที่เน้นสาระความบันเทิงที่ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เผยแพร่ทางสื่อแขนงต่างๆ เพื่อจูงใจให้ประชาชนทุกระดับเห็นความสำคัญ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารภายในระยะเวลาที่กำหนด

3. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอย่างน้อย 1 ประเทศ โดยการ

3.1 จัดการเรียนการสอนภาษาของประเทศเพื่อนบ้านซึ่งรวมถึง ASEAN + 3 และ ASEAN + 6 โดยกำหนดให้การศึกษาภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นหนึ่งในวิชาเลือกที่ผู้เรียนสามารถเรียนและมีการสอบวัดผลการเรียนเช่นเดียวกับความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษ

3.2 ส่งเสริมครู บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการรวมทั้งนักเรียน/นักศึกษา ที่มีความสามารถด้านภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีโอกาสเป็นผู้นำในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาของประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้นให้แก่ผู้อื่น โดยสามารถใช้เป็นสมรรถนะที่ช่วยเพิ่มโอกาสและผลตอบแทนในการทำงานเทียบเท่ากับสมรรถนะและความสามารถด้านอื่น

3.3 สนับสนุนการจัดการศึกษาและการณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้จัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อนบ้านในสถาบันการศึกษาของไทย และอาจมีการกำหนดระเบียบเบื้องต้นในการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อการทำงานข้ามชาติให้มีการสอบการใช้ภาษาถิ่นเพิ่มขึ้น

3.4 ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้ทราบถึงโอกาส และผลประโยชน์ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ตลอดจนมีโอกาสดำเนินทางไปทำงานในประเทศเหล่านั้น ทั้งในระดับแรงงานระดับฝีมือ (Skilled Labor) และแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor)

4. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน การศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างทางวัฒนธรรมและลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของชาติในภูมิภาคที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน โดย

4.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นในประชาคม ตลอดจนการสร้างความรู้ความตระหนักในความหลากหลายของภูมิภาค เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในเชิงเชื้อชาติศาสนา และภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

4.2 ปรับวิธีและสาระในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีลักษณะเป็นการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เป็นไปในอดีตตามมุมมองการรับรู้ของแต่ละชาติ เพื่อเป็นประสบการณ์ที่ทุกชาติจะต้องช่วยกันป้องกันไม่ให้เหตุการณ์ความขัดแย้งแบบในอดีตเกิดขึ้นอีก มากกว่าการเรียนรู้เพื่อพิสูจน์หาว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายถูกหรือผิด

4.3 จัดการเรียนการสอนในเรื่องประเทศเพื่อนบ้าน ที่เน้นการสร้างความรู้สึกรับและยกย่องเทียบเท่ากับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่า

5. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านอื่นๆ เพื่อรองรับผลอันเนื่องมาจากความร่วมมือในเสาต่างๆ เมื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น

5.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับลดภาษี ขีดได้เปรียบ-เสียเปรียบทางการค้า การแบ่งระดับการพัฒนาของประเทศในประชาคม เป็นต้น

5.2 การศึกษาเพื่อสร้างคนไทยและบัณฑิตไทย ให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งแรงงานระดับฝีมือ (Skilled Labor) และแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor)

5.3 การศึกษาเพื่อสร้างเข้าใจในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศที่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน โดยต้องมีการเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรืออาชีวศึกษา

5.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยและบัณฑิตไทยในทุกระดับเพื่อเตรียมพร้อม ต่อโครงสร้างประชากรที่จะเปลี่ยนไปเป็นสังคมสูงอายุ

5.5 การให้ความรู้ และสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนจัดระบบการสนับสนุนด้านการศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในระดับและสาขาต่างๆ ในรูปแบบ AUN

(ASEAN University Network) รวมทั้งให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็น Education Hub

5.6 การสร้างระบบการประกันและการประเมินคุณภาพและเกณฑ์มาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบ (Benchmark) ทั้งระดับภายในประเทศและกับประเทศอื่นๆ ในกรอบอาเซียน ทั้งในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างผลงานวิจัย และการจัดบริการทางการศึกษา เป็นต้น

5.7 สนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ โดยให้มีการแลกเปลี่ยนผู้สอนระดับศาสตราจารย์มาสอนระดับปริญญาโทและเอกในภูมิภาคเพิ่มขึ้น และให้มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทและเอกเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

5.8 ให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในลักษณะศูนย์ฝึกอบรม (Training Center) เพื่อการพัฒนาประเทศไทยจากการเพิ่มศักยภาพของคนในชาติ

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน

การพัฒนาหลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียน จำเป็นที่ผู้จัดทำต้องมีความรู้ความเข้าใจ ข้อมูลพื้นฐานของประเภทสมาชิกอาเซียนในเบื้องต้น จากนั้นต้องพิจารณาระดับความสำคัญของ ความรู้ความเข้าใจที่ต้องการในหลักสูตรนั้นๆ ว่าคืออะไร มีเป้าหมายอย่างไร แล้วจึงดำเนินการพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดรูปแบบของหลักสูตร กระบวนการการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ จึงจะสามารถพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความสุขในสังคมอาเซียนได้

ความหมายของการรู้อาเซียน การพัฒนาหลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียนได้ นักพัฒนาหลักสูตร จะต้องทำความเข้าใจ ต้องให้ความหมายกับคำว่า การรู้อาเซียน (ASEAN Literacy) ให้ได้เสียก่อน เป็นอันดับแรกที่ต้องเน้นเรื่องการรู้อาเซียน แทน ความรู้ความเข้าใจเรื่องอาเซียนทั่วไปก็เนื่องจากการที่ผู้เรียนจะสามารถทำความเข้าใจ และนำความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนไปเป็นพื้นฐานในการทำงานที่เกี่ยวข้องที่มีความหมายกับตัวเองและกับสังคมที่ตนอยู่ได้นั้น จะต้องมีการรู้อาเซียน ไม่ใช่มีความรู้หรือแม้แต่ความเข้าใจในข้อมูลทั่วไปของประเทศสมาชิกในอาเซียนเท่านั้น ดังนั้น หลักสูตรอาเซียนทั่วไปแตกต่างจากหลักสูตรเพื่อการรู้อาเซียนอย่างไร กล่าวโดยสรุปคือหลักสูตรอาเซียนเป็นหลักสูตรที่เน้นให้รายละเอียด ข้อมูล หรือความรู้ เกี่ยวกับประเทศสมาชิก ซึ่งน่าจะครอบคลุมเรื่อง สังคม วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ การเมือง ภาษา ฯลฯ ขณะที่หลักสูตรการรู้อาเซียนเน้นที่การทำให้ผู้เรียนเห็นถึงความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเหล่านี้กับตนเอง กับสังคมและกับประเทศของตน ความเข้าใจในระดับที่มีความหมายกับตนเองได้มากขึ้น กล่าวคือมีความรู้มีข้อมูลเกี่ยวกับประเทศ

เหล่านี้แล้วจะเอาความรู้ความเข้าใจเหล่านี้ไปทำอะไรต่อ จะเอาข้อมูลส่วนใดส่วนไหนไปทำ อะไร จะคิดอย่างไร จะลงมือทำในสิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างไรกับการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาผู้อื่น ดังนั้น หลักสูตรอาเซียนที่ปูความรู้พื้นฐานให้กับผู้เรียนมีผู้สร้างแล้ว ดีแล้ว แต่เราน่าจะก้าวข้ามการพัฒนาหลักสูตรขั้นนั้นได้แล้ว ต้องเริ่มให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสะท้อนกลับ คิดเชื่อมโยง และคิดสร้างสรรค์ได้แล้ว ลำลี ทองธิว (2555) ในรายงานการวิจัยเปรียบเทียบการจัดหลักสูตร อาเซียนศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในสิบประเทศ (ไทย ลาว พม่า เขมร เวียดนาม สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ ฟิลิปปินส์) ภายใต้ทุน JSPS ที่ได้รับความร่วมมือจาก นักวิจัยท้องถิ่นในสิบประเทศเก็บข้อมูล ในรายงานการวิจัยฉบับนี้ ลำลี ทองธิว ได้นำเสนอระดับการ รู้อาเซียนไว้ 4 ระดับด้วยกัน โดยได้ประมวลหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่ว่าด้วยการรู้ (Literacy) ทั้งหลายทั้งหมดโดยเฉพาะการรู้สิ่งแวดล้อม

ระดับที่หนึ่ง ความรู้ความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานในแง่ประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์พื้นฐาน ทางสังคม เศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรม ตลอดจนประวัติความเป็นมาและความสัมพันธ์ของ ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน โดยข้อมูลพื้นฐานของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนโดยข้อมูล พื้นฐานที่ว่ามีครอบคลุมถึงข้อมูลเกี่ยวกับหลักการที่มาและเป้าหมายของการรวมกลุ่มประเทศเป็น กลุ่ม ASEAN และสนธิสัญญาต่างที่กลุ่มประเทศต่างๆ ทำไว้ร่วมกันนอกจากให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ ประเทศในกลุ่มอาเซียนแล้ว เป็นการให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของประเทสนั้นๆ ด้วยนั้นคือต้องรู้ว่าขณะนี้เขากำลังทำอะไรอยู่ความสามารถและศักยภาพของเขาคืออะไร ที่สำคัญคือ ต้องรู้ว่าความเคลื่อนไหวและศักยภาพของเขามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับตัวของเราอย่างไรได้บ้าง มีความ เกี่ยวข้อง กับการช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายการรวมกลุ่มอาเซียนได้หรือไม่อย่างไร

ระดับที่สอง เป็นระดับที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมการเรียนรู้จะ เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งที่ผู้เรียนอยู่มีความหมายต่อตัวผู้เรียนมีความสำคัญและเชื่อมโยงกับตัวของผู้เรียน ระดับที่สองของการรู้อาเซียนจึงเป็นเรื่องของความสามารถในการเชื่อมโยงเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง เป้าหมายที่เป็นหัวใจของการรวมกลุ่มอาเซียน และสนธิสัญญาอาเซียนฉบับต่างๆกับประเทศไทยกับ สังคมที่ตนอยู่ และโดยเฉพาะกับตนเองมองเห็นแนวทางในการทำให้ตนเอง สังคมที่ตนอยู่และ ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายนั้น และมีส่วนผลักดันให้เป้าหมายของอาเซียนบรรลุผล ในภาพรวม

ระดับที่สาม การตระหนักถึงปัญหา และกรณีพิพาทต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียน และผลกระทบของปัญหาเหล่านั้นต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและของภูมิภาคอาเซียนในภาพรวม ผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของคนไทยและทุกคนในภูมิภาค และผลกระทบต่อเสรีภาพและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ตามกรอบแนวคิดสำคัญ ด้านหลักสูตรยอมรับว่าการจัดการศึกษาในระดับที่สามของการรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นภายในบริบทโรงเรียน และในห้องเรียนได้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในระดับที่สามจึงต้องเป็นการเรียนรู้ และการสังเกตการณ์ฝึกทำงาน ช่วยงานในหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกรณีปัญหาต่างๆ อาทิเช่น กรรมการอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ UNICEF ฯลฯ

ระดับที่สี่ เป้าหมายสุดท้ายที่สำคัญที่สุดของการสะท้อนการรู้อาเซียน (ASEAN Literacy) ของผู้เรียนและสะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรที่สามารถนำพาผู้เรียนไปสู่การรู้อาเซียนในระดับที่สี่ได้นั้น ต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถนำความรู้ที่ประมวลได้จากการเรียนมี ความสามารถนำความรู้ที่ประมวลได้จากการเรียนการสอนไปสู่การปฏิบัติจริงได้ สามารถทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนในการทำให้เป้าหมายการรวมกลุ่มอาเซียนบรรลุจุดหมายปลายทางที่ระบุไว้ได้ กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมคนจากการเน้นการพัฒนาตนเอง และประเทศให้มั่งคั่ง มั่นคง สร้างศักยภาพการแข่งขันกันเองและแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับตนเองเพื่อสามารถช่วยตนเอง พึ่งพาตนเองอย่างมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาความแข็งแกร่งนั้นให้เป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ การรู้อาเซียนในระดับที่สี่นี้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพได้ภายใต้การจัดการศึกษาในระบบเพียงหน่วยเดียว สนในรายวิชาสังคมศึกษาหรือบูรณาการสังคมศึกษาเข้ากับรายวิชาภาษาต่างประเทศ แต่ต้องการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามจากสื่อมวลชนทุกประเภท ในลักษณะที่เรียกว่า social marketing จุดหมายปลายทางหลักของการรู้อาเซียนในระดับที่สี่ เป็นเรื่องของการนำความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ทั้งมวลที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ ไปเปลี่ยนเป็นการกระทำ ลงมือปฏิบัติใช้ในชีวิตจริง “หลักสูตรอาเซียน” ที่กำลังพัฒนาและใช้กันอยู่ขณะนี้โดยหน่วยงานจำนวนหนึ่ง มีโรงเรียน กระทรวงศึกษา มหาวิทยาลัย หรือแม้แต่กรม กองต่างๆ ภายในสังกัด กพ. (การพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียนเข้าสู่การประชุม ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554) อาทิ กำลังให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในระดับใดของบันไดการรู้อาเซียน

การพัฒนาหลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียน

รายละเอียดในหัวข้อนี้แบ่งเป็นสามตอนด้วยกัน ตอนแรกเป็นการตกลงกันว่าด้วยเรื่องความหมายของคำว่าหลักสูตร บทบาทและหน้าที่ของหลักสูตร ตอนที่สองเป็นเรื่ององค์ประกอบหลักๆ ของหลักสูตรซึ่งหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรแบบใด ประเภทใดระดับใดจะต้องมี ซึ่งหลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียนก็จะต้องมีองค์ประกอบเหล่านั้นด้วยเช่นกัน ตอนที่สามเป็นเรื่องของกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรใดก็ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาลักษณะคล้ายคลึงกัน ส่วนที่แตกต่างจะอยู่ที่รายละเอียดของแต่ละขั้นกระบวนการพัฒนาซึ่งจะพยายามสรุปประเด็นหลักๆ ที่แตกต่างกันให้เห็นพอเป็นสังเขปต่อไป

ความหมาย มีนักหลักสูตรและนักการศึกษาจำนวนมากได้ให้คำจำกัดความของคำว่าหลักสูตรไว้ ความหมายหลักๆ มีดังนี้

หลักสูตร หมายถึง รายละเอียดของเนื้อหาสาระเฉพาะที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและต้องถ่ายทอดให้กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนจบเนื้อหาสาระเหล่านั้นแล้วก็ถือว่าเรียนจบหลักสูตร

หลักสูตร หมายถึง การร้อยเรียงรายวิชาหลักรายวิชาเลือกแบบต่างๆ ที่ต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่อให้จบตามข้อกำหนดการเรียนรู้ หมายถึง มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และพิสูจน์ว่าสามารถบรรลุ ผ่านตัวชี้วัดที่ระบุถึงความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ต่างๆ และ

หลักสูตรหมายถึง เป้าหมายการเรียนรู้ที่เกิดจากพันธสัญญาระหว่างผู้พัฒนาหรือผู้จัดทำหลักสูตรกับผู้เรียนหรือกับสังคม ซึ่งจะต้องพิสูจน์ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าผู้เรียนได้บรรลุตามพันธสัญญานั้นๆ โดยเป็นที่ยอมรับของสังคมและผู้เรียนที่เป็นคู่สัญญาของหลักสูตรนั้น ในที่นี้หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียนจะยึดความหมายของคำว่าหลักสูตรตามนัยสุดท้ายนี้

องค์ประกอบ โดยภาพรวมแล้วหลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะมีองค์ประกอบหลักๆ ดังนี้

องค์ประกอบแรก คือ ปณิธานหรือหลักการของหลักสูตรที่เป็นตัวบ่งชี้ หรือสะท้อนให้เห็นถึงกรอบแนวคิด ปรัชญาที่ผู้พัฒนาหลักสูตรยึดถือเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

องค์ประกอบที่สอง คือ เป้าหมายของหลักสูตรซึ่งเป็นภาพกว้างๆที่หลักสูตรคาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ของหลักสูตร (กลุ่มเป้าหมายในที่นี้ให้ระบุคุณสมบัติพื้นฐานของผู้เรียน และจำนวนผู้เรียน) ได้ผ่านหลักสูตรไปแล้ว หรืออาจจะตีความอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการระบุถึงภาพรวมของคุณลักษณะที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและผลกระทบที่จะเกิดกับสังคมส่วนรวม

องค์ประกอบที่สาม คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่ต้องเกิดกับผู้เรียน เป็นเรื่องของความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมเฉพาะเป็นต้น

องค์ประกอบที่สี่ คือ ความรู้และมโนประสบการณ์ทั้งหลายทั้งปวงที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบมีโครงสร้างเวลาเรียนที่สอดคล้องกันและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เฉพาะ และกับเป้าหมายของหลักสูตรทั้งยังรวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ที่ไปในทิศทางเดียวกับหลักการและกรอบแนวคิดที่ระบุไว้ในหลักสูตร

องค์ประกอบที่ห้า คือ เกณฑ์ในการประเมินผลผู้เรียน วิธีการวัดและประเมินผู้เรียนตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนของหลักสูตร

สรุปกรอบแนวคิดและที่มาของการพัฒนาหลักสูตรทั้งสี่มิติ

ชื่อนักการศึกษา	จุดเน้นของแนวคิด	ที่มาของความคิด	ลักษณะเฉพาะของหลักสูตร
1. Charies W.Taylor	นักศึกษากลุ่มเน้นเนื้อหาสาระ (Intellectual Specialists; Content Specialists)	เจ้าของศาสตร์ที่สร้างสรรค์และสั่งสมองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีต มุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดความรู้และสภารณต์ตลอดจนกรรกระทั้งหลายที่ได้ผ่านการคัดสรรจากเจ้าของศาสตร์เหล่านี้ให้กันคนรุ่นต่อไปในกรณีเนื้อหาสาระในเอกสารหลักสูตรที่นักการศึกษาไทยนำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นองค์ความรู้ที่ค้นพบหรือสร้างโดยเจ้าของศาสตร์จากค่ายวัฒนธรรมตะวันตก	ให้ความสำคัญต่อสาระความรู้ที่เป็นองค์ความรู้เพื่อสืบทอดความรู้เหล่านี้และเพื่อสานต่อทำให้องค์ความรู้เหล่านี้มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น
2. Franklin Bobbitt; Ralph Tyler; Taba; Sayor; Beauchamp; สุมิตร คุณานุกร; สัจจอุทรานันท์; ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์	กลุ่มเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ การสอน (Scientific management specialists; Social behaviorists; Product specialists)	จากความคิดที่ว่าศึกษาควรจะเป็นการเตรียมคนเข้าสู่การทำงานอาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นจึงต้องมีการวิเคราะห์ศึกษากระบวนการทำงานความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานนั้นๆ ทำให้การทำงานนั้นเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อผลิตคนเพื่อสนองตอบต่องานในอาชีพนั้นๆ	ให้ความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายเชิงพฤติกรรมที่วัดได้ เน้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเป็นพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยผู้สร้างหลักสูตรและผู้ผลประโยชน์ในอาชีพต่างๆ

ชื่อนักการศึกษา	จุดเน้นของแนวคิด	ที่มาของความคิด	ลักษณะเฉพาะของหลักสูตร
3. John Dewey; G. Stanley Hall	กลุ่มเน้นกระบวนการเรียนรู้ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ขั้นพัฒนาการของผู้เรียนและ คำนึงถึงความต้องการและ ความสนใจของผู้เรียน (สมดุล/จัดแย้ง) (Experiential specialists; Process specialists)	การให้ความสำคัญต่อธรรมชาติ การเรียนรู้ของมนุษย์ ต่อ พัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ที่สุดซึ่งนำไปสู่การจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถ ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมี ประสิทธิภาพตามความหมาย และตามนัยที่แต่ละคนต้องการ	ให้ความสำคัญต่อการจัดเนื้อหา การ เรียนการสอน ฯลฯ ที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน ในแบบและตาม เป้าหมายที่ผู้เรียน สนใจและ ต้องการทั้งนี้ กระบวนการ เรียนรู้เป็นสิ่ง สำคัญมากกว่าตัว เนื้อหา
4. Michael Apple; Kenneth Zeichner; Lester Frank Ward; สำลี ทองธิว, อมรรัตน์ วัฒนาธร; มาเรียม; กิตติมา ไกรพิรพรรณ	กลุ่มเน้นพันธสัญญาฯ พัฒนาโครงสร้างใหม่ทาง สังคม (Social context specialists; praxis specialists)	การให้ความสำคัญต่อบริบททาง สังคมทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับที่มา ของเนื้อหาสาระ เป้าหมายและ กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนถึง อิทธิพลของการเรียนรู้ที่มีต่อ สังคม ทำให้ความหมายของ การศึกษาไม่เน้นอยู่แต่เฉพาะ ความเจริญหรือพัฒนาการส่วน ตน หากแต่เป็นไปเพื่อความเจริญ ของสังคมส่วนรวม	เน้นการวิเคราะห์ ศึกษาเชิงลึก เกี่ยวกับปัญหาที่ แท้จริงในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความไม่เท่าเทียม กันระหว่างชนชั้น ความแตกแยกทาง ความคิดด้าน การเมือง ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และ ฯลฯ เพื่อสร้างคน รุ่นใหม่

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียนนั้น

กรอบแนวคิดในการพัฒนา

หลักสูตรสำหรับผู้บรรยายในฐานะนักหลักสูตรจะต้องเป็นกรอบแนวคิดที่เท่านั้น นั่นคือต้องเป็นการจัด
หลักสูตร-จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อผู้เรียนและสังคมที่กำลังเคลื่อนเข้าสู่การเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพ
ของกลุ่มอาเซียน เป็นเสมือนพันธสัญญาระหว่างหลักสูตรกับผู้เรียน กับสังคม และกับปัญญา

อาเซียน ไม่ใช่พัฒนาหลักสูตรตามกรอบแนวคิดที่เน้นเนื้อหาสาระ ทำให้ผู้เรียนมีเนื้อหา มีความรู้ ความเข้าใจในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวกับอาเซียนแต่ขาดการพัฒนาแนวทางการเป็นสมาชิกที่มีความเข้าใจใน บทบาท หน้าที่ของตนเองที่มีต่อการสร้างความมั่งคั่ง แข็งแรง และปลอดภัยให้กับประชาคมอาเซียน และยังไม่ใช่การพัฒนาหลักสูตรตามกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ของผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดมาตรฐานสาระและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของประเทศไทย และสามารถสอบแข่งขันกันผ่านการสอบ ONET ได้

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการการพัฒนาหลักสูตรหรือขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรหลักๆ มีห้าขั้นด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นการศึกษาบริบทสังคม เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมหนึ่งๆ (วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) ศึกษาความต้องการจำเป็นเฉพาะที่หลักสูตรที่กำลังจะพัฒนาขึ้นจะต้องทำให้ ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นปัจจุบัน และสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพอยู่ในบริบทสังคมนั้นๆ ได้ 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนา หลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตรจะกำหนดกรอบแนวคิดได้ก็ต่อเมื่อเข้าใจบริบทสังคมจากการศึกษามิติ ต่างๆ ของสังคมอย่างรอบด้านเข้าถึงจุดยืนและเป้าหมายชีวิตของคนในสังคมได้แล้วในกรณีหลักสูตร อาเซียนนี้ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษาทำความเข้าใจอย่างรอบด้านในทุกมิติของประเทศสมาชิก กลุ่มอาเซียน เป้าหมายการรวมกลุ่มศักยภาพและปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในแต่ละประเทศในอันที่จะทำ หรือไม่ทำให้เป้าหมายที่เขียนไว้เป็นปฏิญญาร่วมกันบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่อย่างไร ซึ่งถ้าผู้พัฒนา หลักสูตรยังไม่ได้ศึกษาวิจัยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่รอบด้านและรัดกุมพอคงทำให้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นนี้ผ่านได้ยาก(กฎหมายว่าด้วยการยกเว้นหลักสูตรของหลาย ประเทศ อาทิเช่น สหรัฐอเมริกา ผู้ที่จะพัฒนาหลักสูตรสาระหลักๆที่เป็นหัวใจของการศึกษาได้จะต้อง มีองค์คณะที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนในสาขานั้นๆ อย่างกว้างขวาง อย่างน้อย สองถึงสามคนร่วมกับนักการศึกษา และนักหลักสูตร) กรอบแนวคิดนี้หรือทิศทางที่กำหนด ไว้ในตัวเองจะถูกนำมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของความต่อเนื่องเชื่อมโยงในภาพรวมขององค์ประกอบทั้งหมด ของหลักสูตรกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะเรื่องบทความกลุ่มหลักของเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ทั้งหลายทั้งปวง กรอบโครงสร้าง เวลาเรียน จุดหมายปลายทางที่เกิดจากการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึงวิธีการวัดและ

ประเมินผล และความสอดคล้องในภาพระหว่างสิ่งที่จัดไว้ในหลักสูตรกับเป้าหมายและปณิธานที่ตั้งไว้ในหลักสูตรในขั้นนี้คือขั้นการวางแผน สร้างกรอบหรือแผนที่การดำเนินงานนั่นเอง) 3) การคัดสรรเนื้อหาสาระประสบการณ์ และการลำดับจัดกระทำเนื้อหาสาระในรูปแบบหรือลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4) ขั้นการคัดสรรวิธีการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนและบริบทวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสังคมขณะนั้น 5) ขั้นการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักการและสนองตอบความต้องการจำเป็นของบริบทสังคมนั้น ระบุวิธีการวัด (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล ประเภทข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า) การประเมินผลข้อมูลและการสรุปผลการประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรแม้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมแล้วจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของนักพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวถึงข้างต้น แต่การได้มาซึ่งรายละเอียดในแต่ละขั้นการพัฒนาจะมีความแตกต่างอยู่ไม่น้อย ซึ่งตารางเปรียบเทียบต่อไปนี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างเฉพาะในกรณีการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียนกับการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน (ศึกษาจากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์หลักสูตร – ลำลี ทองธิว ,2555)

การเปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนกับหลักสูตรเพื่อการรู้อาเซียน

ขั้นการพัฒนาหลักสูตร	หลักสูตรอาเซียน	หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียน
การศึกษาบริบทสังคม	ศึกษารวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนในมิติต่างๆ เน้นประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี เครื่องแต่งกาย ภาษา อาชีพ ฯลฯ รายละเอียดปฏิกิริยาอาเซียนศึกษาประเด็นความสนใจที่กำลังอยู่ในกระแสสังคมเพื่อนำเข้ามาบรรจุเป็นสาระ หรือจัดประสบการณ์เสริมเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน (การสอนภาษาจีน การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ฯลฯ)	ศึกษาทำความเข้าใจลึกเกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชาชนในประเทศสมาชิกและความสัมพันธ์ของประชาชนในกลุ่มอาเซียนในมิติต่างๆ (วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) ศึกษาความต้องการจำเป็นในมิติความรู้สมรรถนะที่ประชาชนในอาเซียนจะต้องมีเพื่อทำงานร่วมกันทำให้บรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ในปฏิกิริยาอาเซียนและสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง
การกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและวางกรอบการพัฒนาหลักสูตร	ศึกษาเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษารายละเอียดในมาตรฐานสาระและตัวชี้วัดในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง (สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ภาษาต่างประเทศ ฯลฯ) และความสนใจหรือความเชี่ยวชาญพิเศษของผู้บริหารฯ เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางหรือกรอบโครงสร้างในการพัฒนาหลักสูตร	วิเคราะห์บริบทสังคมที่ศึกษาวิจัยมาประมวลสรุปจากผลวิจัยเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร (พันธสัญญาระหว่างหลักสูตรกับการรู้อาเซียนของผู้เรียน) ออกแบบโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียนศึกษา นักสังคมวิทยา นักหลักสูตร นักการศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้อง นักเศรษฐศาสตร์ การต่างประเทศ เป็นอาทิ

ขั้นการพัฒนา หลักสูตร	หลักสูตรอาเซียน	หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียน
การกำหนด วัตถุประสงค์เฉพาะ ของหลักสูตร	จัดทำวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยคัด กรองจากตัวชี้วัดรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และ หรือกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะ เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจอาเซียน และ ความสามารถในการทำงานร่วมกัน (ตย. มี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทสู่ประชาคมอาเซียน มี ความรู้ความเข้าใจวิธีการและการดำเนิน ตามบันทึกความเข้าใจ)	จัดทำวัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตรเพื่อ การรู้อาเซียน โดยประมวลจากการอภิปราย ของคณะทำงานฯ แบ่ง วัตถุประสงค์ตาม ระดับการรู้อาเซียนโดยพิจารณาให้เหมาะสม กับวุฒิภาวะและความสนใจของผู้เรียน (มีความรู้และสามารถสะท้อนความคิดใน ประเด็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง ความ เชื่อมโยงระหว่างระบบสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมการเมืองของประเทศตนเองและ ประเทศอื่นๆ กับเป้าหมายของการรวมกลุ่ม อาเซียนได้มีความสามารถระบุได้ว่าตนเองมี ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาเซียนในมิติ ใดบ้าง รายละเอียดในมิติเหล่านั้นคืออะไร ผู้เรียนระบุความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศสมาชิกกลุ่ม อาเซียนในมิติได้ระบุศักยภาพและ จุดอ่อนของประเทศไทยและตนเองใน ประเด็นว่าด้วยการสร้างความเข้มแข็ง ให้กับเป้าหมายตามปฏิญญาอาเซียนได้ ระบุศักยภาพและจุดอ่อนของประเทศ ในประเด็นว่าด้วยการสร้างความ เข้มแข็งให้กับเป้าหมายตามปฏิญญา อาเซียนได้อธิบายแนวทางในการหา แนวร่วมเพื่อแก้ปัญหาการขาดศักยภาพ ในเรื่องของประเทศไทยและหรือ ประเทศกลุ่มอาเซียนลงมือแนะนำแนวทาง ที่ออกแบบวางแผนไว้ไปใช้ ภายใต้การ ควบคุมดูแลของผู้เชี่ยวชาญในด้านและ ประเมินกระทบของการกระทำนั้นได้ ฯลฯ

ขั้นการพัฒนาหลักสูตร	หลักสูตรอาเซียน	หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้ อาเซียน
		ศึกษาค้นคว้าทำงานด้านอาเซียน อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสรรค์ความ มั่นคง มั่นคง ปลอดภัยให้กับ ประชาคมในภูมิภาค)
การเลือกสรรเนื้อหา สาระที่กลุ่มเด็ก ประสบการณ์ที่ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และ ตอบสนองกรอบแนวคิด	ศึกษาและประมวลสาระความรู้ที่เกี่ยวข้อง กับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ ของประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนในภาพ กว้าง (อาจจะทำให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด รายวิชาที่เกี่ยวข้องได้ยากเนื่องจากไม่ได้ เป็นรายวิชาบังคับ	ประมวลข้อมูลปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง กับการนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย ตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ รวบรวม แหล่งข้อมูลหลากหลาย สำหรับนำเสนอให้ผู้เรียนศึกษา เยี่ยมชม เปรียบเทียบข้อมูล สร้าง หรือเลือกใช้วิธีการดำเนินการ เรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุ วัตถุประสงค์ (ในกรณีเช่นนี้ หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้ อาเซียนจะต้องเป็นหลักสูตรหลัก จัดให้ผู้เรียนเรียนไปพร้อมๆ กับ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถจัดแทรกกลั่นรายวิชา ใดวิชาหนึ่งหรือจัดเป็นวิชาเสริม ในหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา ได้)
การกำหนดเกณฑ์การ ประเมินสร้างเครื่องมือ เก็บข้อมูลและการอ รายงานผลการประเมิน	ใช้การวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัด เป็นหลัก	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้ สร้างเครื่องมือเก็บ ข้อมูลเชิงคุณภาพและประมวลผล ความต่อเนื่องของพฤติกรรม ติดตามพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ของผู้เรียนศึกษาผลกระทบของ

		การจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรที่มีต่อประเทศไทยและ ต่อประชาคมอาเซียนจากการ สัมมนาหลักฐานเชิงประจักษ์ ฯลฯ

หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียน

หลักสูตรนี้พัฒนาขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดพันธสัญญาระหว่างหลักสูตรกับผู้เรียนและกับสังคม (ที่ต้องการสมาชิกในสังคมที่มีการรู้อาเซียน) สำหรับประเภทของหลักสูตรอยู่ในกลุ่มหลักสูตรแกน (Core Curriculum) ที่มีแกนหรือศูนย์กลางของหลักสูตรเป็นจุดหมายปลายทางที่หลักสูตรจะต้องพาผู้เรียนไปให้ถึง ในที่นี้ใช้ระดับทั้งสี่ของการรู้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางซึ่งสามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

ระดับที่หนึ่ง ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานในแง่ประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาและความสัมพันธ์ของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีความรู้เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของประเทศเหล่านี้ในเชิงความสัมพันธ์กับตัวเองและประเทศไทย

ระดับที่สอง ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่เป็นหัวใจของการรวมกลุ่มอาเซียน และสนธิสัญญาอาเซียนฉบับต่างๆกับประเทศไทยกับสังคมที่ตนอยู่ และโดยเฉพาะกับตนเอง มองเห็นแนวทาง ในการทำให้ตนเองสังคมที่ตนอยู่ และประเทศไทยบรรลุเป้าหมายนั้น และมีส่วนผลักดันให้เป้าหมายของอาเซียนบรรลุผลในภาพรวม

ระดับที่สาม ผู้เรียนมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ตระหนักถึงปัญหา และกรณีพิพาทต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียนและผลกระทบของปัญหาเหล่านั้นต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและของภูมิภาคอาเซียนในภาพรวม

ระดับที่สี่ ผู้เรียนมีความสามารถนำความรู้ที่ประมวลได้จากการเรียนการสอนไปสู่การปฏิบัติจริงได้ สามารถทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนในการทำให้เป้าหมายการรวมกลุ่มอาเซียนบรรลุจุดหมาย

ปลายทางที่ระบุไว้ได้ มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเน้นการพัฒนาตนเอง และประเทศให้มั่นคง มั่นคง สร้างศักยภาพการแข่งขันกันเองและแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน ไปเป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับตนเองเพื่อสามารถช่วยตนเองพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณภาพ และสามารถช่วยตนเองพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณภาพและสามารถพัฒนาความแข็งแกร่งนั้นให้เป็นที่พึ่งของคนอื่นได้

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum) คือเนื้อหาสาระ ประสบการณ์และกาจัดการเรียนรู้ในรายละเอียดจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้น หากแต่ใช้หลักการ บูรณาการข้ามรายวิชาหรือแม้แต่เนื้อหาสาระอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในหลักสูตรมาตรฐานเข้ามารวมเข้าด้วยกันเป็นหน่วยการเรียนรู้เดียวกันหรือหน่วยการเรียนรู้อีกหน่วยหนึ่งต่างหาก

ในภาพรวมแล้ว ถ้าจะจัดสรรเนื้อหาสาระและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อาเซียนในแต่ละระดับเนื้อหาสาระและข้อมูลเหล่านี้น่าจะเป็นดังนี้

หลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียนระดับที่ 1

หน่วยที่ 1	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดพื้นฐานของบรรดาประเทศสมาชิกทั้งสิบ ในมิติประวัติศาสตร์ความเป็นมา สถาปนามิศาสตร์ ระบบการเมืองสภาพสังคม วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ ระบบเศรษฐกิจการศึกษาและภาษา
หน่วยที่ 2	ข้อมูลและรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับประวัติที่มาของการรวมกลุ่มอาเซียน กฎบัตร ปฏิญญาต่างสนธิสัญญาฉบับต่างๆ ที่ประเทศสมาชิกทำร่วมกันในต่างวาระ ต่างโอกาส ฯลฯ
หน่วยที่ 3	ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารทั่วไปในประเทศสมาชิก และระหว่างประเทศไทยกับคนในประเทศสมาชิกรวมถึงภาษากลาง (อังกฤษ) ความสัมพันธ์ของรากภาษา และการเรียนรู้ภาษาประเทศสมาชิกที่น่าจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียน
หน่วยที่ 4	ข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว ในมิติต่างๆ โดยเฉพาะมิติการเมือง เศรษฐกิจ การค้า สภาพบ้านเมือง ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงด้าน ความนิยม ฯลฯ ของคนในประเทศสมาชิก
หน่วยที่ 5	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอื่นๆ ในมิติประวัติศาสตร์ สภาพเขตแดนทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ในมิติการเมือง มิติ เศรษฐกิจ การต่างประเทศ ความเชื่อ ค่านิยม และ วัฒนธรรม

หลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียนระดับที่ 2

หน่วยที่ 1	รายละเอียดและข้อมูลเกี่ยวกับท่าทีของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศที่มีต่อกฎบัตรปฏิญญา สนธิสัญญาต่างๆ และข้อมูลเกี่ยวกับท่าทีของประเทศไทยที่มีต่อข้อตกลงเหล่านี้ในมิติต่างๆ
หน่วยที่ 2	รายละเอียดของกฎบัตร และข้อตกลงต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย คนไทยและประเทศสมาชิกในมิติการสร้างเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งทางการเมือง และลดข้อพิพาทเขตแดนและบทบาทของประเทศไทยในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว
หน่วยที่ 3	รายละเอียดของข้อมูลและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวภายใต้ชื่อ “อาเซียน” ของภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานระหว่างประเทศต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรง (วิถีชีวิต) กับผู้เรียนและสังคม

หลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียนระดับที่ 3

หน่วยที่ 1	ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาในมิติต่างๆ อันเป็นผลมาจากการดำเนินการตามข้อตกลงร่วมกันของอาเซียนที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน รวมถึงประเทศไทย และรวมถึงวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้
หน่วยที่ 2	ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบอันเกิดจากปัญหาอันเป็นผลจากการดำเนินการตามและไม่ได้ดำเนินการตามข้อตกลงของบรรดาประเทศสมาชิกที่มีต่อประเทศไทย และคนไทย
หน่วยที่ 3	ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่เสนอทางออกเกี่ยวกับการจัดการปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากปัญหาการไม่ดำเนินการตามข้อตกลง

หลักสูตรอาเซียนเพื่อการเรียนรู้อาเซียนระดับที่ 4

หน่วยที่ 1	การสังเกตการณ์ การประชุม การดำเนินงาน โครงการต่างๆ ที่จัดโดย ASEAN เพื่อประเมินวิธีการดำเนินงานและผลการดำเนินการว่าบรรลุเป้าหมายการรวมกลุ่มอาเซียนในมิติใดบ้าง
หน่วยที่ 2	การมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับ ASEAN เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายในมิติใดมิติหนึ่ง
หน่วยที่ 3	การทำโครงการสื่อสารเฉพาะเรื่องที่ช่วยทำให้คนไทยสามารถติดตามความเคลื่อนไหว

	เกี่ยวกับการดำเนินงานของ ASEAN และเข้าถึงทิศทางการวางตัว กำหนดบทบาทของตนเองในการเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของอาเซียน
หน่วยที่ 4	สร้างเครือข่ายชุมชน ASEAN อย่างกว้างขวางเพื่อร่วมกันทำงานสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศสมาชิกอย่างถาวร

การนำเสนอภาพกว้างๆของหลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียนในที่นี้เน้นให้ความสำคัญต่อรูปแบบของหลักสูตรและองค์ประกอบบางประการของหลักสูตรเท่านั้น ไม่ได้ให้รายละเอียดในเรื่องการศึกษาริบทสังคมนาเพื่อมาใช้เป็นเครื่องกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ยังไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการเรียนรู้ที่จะต้องไปในทิศทางเดียวกันกรอบแนวคิดนั้นและยังไม่ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตรและผลกระทบของหลักสูตรรวมไปถึงยังไม่ได้ให้ทิศทางการพัฒนาเครื่องมือการเก็บข้อมูลสำหรับการใช้ในการประเมินหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียนเป็นเรื่องค่อนข้างซับซ้อนต้องใช้เวลางบประมาณและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรขั้นสูง และผู้รู้เรื่องอาเซียนในระดับที่มีทั้งความรู้และประสบการณ์การทำงานกับอาเซียนมาเป็นอย่างดี แต่ที่สำคัญคือต้องผ่านการประเมินวิพากษ์ และติดตามผลกระทบของหลักสูตรที่มีต่อผู้เรียนและสังคมอาเซียนก่อนนำออกเผยแพร่และใช้ในวงกว้างเพื่อให้แน่ใจว่าทำให้ผู้เรียนและสังคมได้รับประโยชน์จากหลักสูตร “อาเซียน” นั้นอย่างเต็มที่ ดังนั้นหลักสูตรอาเซียนที่สถานศึกษาและแม้แต่สถาบันหลายๆแห่งได้พยายามพัฒนาขึ้นมานั้น แม้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี น่าสนใจและน่าจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ในระดับหนึ่งแต่คงจะต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการรู้อาเซียนในระดับที่ผู้เรียนสามารถรู้เท่าทัน รู้ลึก รู้รอบ รู้คิด รู้ติดตามเพื่อประโยชน์ของตนเองโดยตรง และเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยโดยรวมอย่างแท้จริงต่อไป

การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับอาเซียน

การเตรียมความพร้อมสำหรับอาเซียนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. การเตรียมความพร้อมของภาครัฐ โดยกระทรวงการต่างประเทศได้เสนอให้มีการจัดตั้งกลุ่มงานหรือส่วนงานที่รับผิดชอบประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง (ASEAN Unit) ในแต่ละหน่วยงานการพัฒนาศักยภาพข้าราชการทั้งด้านการทำงานในเวทีระหว่างประเทศและทักษะ

ภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกำลังเร่งรัดการดำเนินการแก้ไข และปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้กรอบอาเซียนในทั้งสามเสา

2. การเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน โดยการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมอาเซียนสัญจร กิจกรรมวันอาเซียน โครงการสัมมนากระตุ้นแบบสู่ประชาคมอาเซียน ค่ายยุวทูตอาเซียน การจัดทำสื่อเผยแพร่ทั้งสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ รายการโทรทัศน์ วิทยุสารณรมย์ของกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งการจัดสัมมนาและการส่งวิทยากรบรรยาย ซึ่งที่ผ่านมาได้ดำเนินการแล้วปีละกว่า 200 ครั้ง จัดตั้งเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา และหลักสูตรอาเซียนศึกษา ภายใต้อาเซียนศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

3. การเตรียมความพร้อมของภาคเอกชน มีผู้แทนภาคเอกชนในคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศได้ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานทั้งสามข้างต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและสามารถใช้โอกาสจากการเปิดตลาดเสรีอาเซียนได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมและมี การเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) อาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Master Plan on ASEAN Connectivity) ในปี 2553 เพื่อเป็นกรอบในการร่วมมือในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน 3 มิติ คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยความเชื่อมโยงดังกล่าวจะเน้นอาเซียนในเบื้องต้น และจะเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปภูมิภาคต่างๆ อาทิ เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ และอื่นๆ ต่อไป มีการบริหารจัดการภัยพิบัติ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 19 ที่ผ่านมา ได้มีการลงนามความตกลงเพื่อเริ่มดำเนินการศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม หรือ AHA Center ขึ้นที่กรุงจาการ์ตาอินโดนีเซีย เพื่อทำหน้าที่ประสานความช่วยเหลือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและความช่วยเหลือจากนอกภูมิภาคกรณีเกิดภัยพิบัติ นอกจากนี้ ไทยได้เป็นผู้ริเริ่มให้มีการออกแถลงการณ์ว่าด้วยความร่วมมือในด้านการป้องกันอุทกภัยการลดผลกระทบ การบรรเทา การฟื้นฟู และการบูรณะ (ASEAN Leaders' Statement on Cooperation in Flood Prevention, Mitigation, Relief, Recovery and Rehabilitation) ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่อาเซียนกำหนดความร่วมมือด้านการบริหารจัดการน้ำและการฟื้นฟูและบูรณะหลังภัยพิบัติอย่างชัดเจน และมีการสร้างความสัมพันธ์ที่มีพลวัตและผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างอาเซียนกับประเทศภายนอก

ได้แก่ การรักษาความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในโครงสร้างสถาปัตยกรรมในภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนเป็นผู้ขับเคลื่อนกรอบความร่วมมือต่างๆ ในภูมิภาค ได้แก่ ASEAN+1 ASEAN+3 ASEAN Regional Forum (ARF) และ East Asia Summit (EAS) ซึ่งสหรัฐฯ และรัสเซียเข้าร่วมประชุม EAS เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2554 ทั้งนี้ อาเซียนสามารถผลักดันให้กรอบความร่วมมือต่างๆ เกิดประโยชน์สูงสุดกับอาเซียน ทั้งโดยการดึงประเทศคู่เจรจาเข้ามาสร้างความเชื่อมโยงกับอาเซียน โดยมีโครงการสำคัญ เช่น เส้นทางรถไฟคุนหมิง-สิงคโปร์ และการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกทวายในเมียนมาร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ไทยส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) ต่างๆ ที่อาเซียนมีกับ 6 ประเทศคู่เจรจา (จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์) โดยระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 19 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2554 อาเซียนได้จัดทำ ASEAN Framework for Regional Comprehensive Economic Partnership ซึ่งจะเป็กรอบและหลักการพื้นฐานในการจัดทำ FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา FTA และประเทศอื่นๆ ที่สนใจ เพื่อขยายเขตการค้าเสรีในภูมิภาคอีกทั้งมีการเพิ่มบทบาทของอาเซียนในเวทีโลก อาเซียนมีส่วนร่วมในการประชุม G20 อย่างต่อเนื่อง และมีการประชุมระหว่างผู้นำอาเซียนกับเลขาธิการสหประชาชาติอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งได้จัดทำความเป็นหุ้นส่วนรอบด้านกับสหประชาชาติ (ASEAN-UN Comprehensive Partnership) โดยส่งเสริมความร่วมมือในประเด็นที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ การบริหารจัดการภัยพิบัติ และการส่งเสริมความมั่นคงทางทะเล เป็นต้น นอกจากนี้ อินโดนีเซียได้กำหนดหัวข้อหลัก (theme) ของการเป็นประธานอาเซียนในปี 2554 ว่า “ASEAN Community in a Global Community of Nations” กล่าวคือ การผลักดันให้อาเซียนมีบทบาทในเวทีโลกมากขึ้น ซึ่งจะถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญต่อไปของอาเซียน ภายหลังการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558 (ค.ศ. 2015) โดยจะผลักดันให้อาเซียนมีท่าทีที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวและสอดคล้องกันมากขึ้นในประเด็นที่ทุกประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญ

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน

1. ประเทศสมาชิกอาเซียน มีสภาพภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน จึงมีสินค้าเกษตรหรือแร่ธาตุที่คล้ายคลึงกัน บางครั้งจึงมีการแย่งตลาดกันเอง และสินค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูป ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ นโยบายเขตการค้าเสรีในภูมิภาคนี้จึงดำเนินไปอย่างช้ามากจะแก้ไขปัญหานี้ได้จะต้องมีการแบ่งการผลิตตามความถนัดของแต่ละประเทศแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน จึงจะเกิดการรวมกลุ่มกันได้ แต่ถ้าต่างคนต่างผลิตโดยไม่มีการกำหนดมาตรฐานร่วมกันในการวางแผนการผลิตก็ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการรวมกลุ่ม

2. สินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่มอาเซียนนั้นก็เป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน แต่ละประเทศต่างก็มุ่งจะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามแบบอย่างตะวันตก จึงต้องมีการจัดซื้อ

เทคโนโลยีขั้นสูง ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่พอจะผลิตสินค้าเทคโนโลยีได้ก็คือสิงคโปร์ แต่ประเทศสมาชิกก็เกี่ยงว่ายังไม่มีคุณภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศอุตสาหกรรมนอกกลุ่มอาเซียน ทำให้การค้าขายระหว่างกันในกลุ่มอาเซียนทำได้ยาก วิธีการแก้ไขจะต้องมีการแบ่งงานกันทำ และยอมรับสินค้าประเทศในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าภายในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ดีขึ้น

3. ประเทศในอาเซียนพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ละประเทศพยายามส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศตน โดยการใช้กำแพงภาษีหรือกำหนดโควต้า ซึ่งสวนทางกับหลักการในการรวมกลุ่มและตลาดการค้าเสรี ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกรวมกลุ่มกันต้องยกเลิกข้อเลือกปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการค้าเสรี (FreeTrade) ดังนั้นข้อตกลงในAFTAของอาเซียนหลายข้อจึงยังไม่ได้รับการปฏิบัติ

4. ประเทศสมาชิกยังคงปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตนเป็นหลัก และการหารายได้เข้าของรัฐบาลประเทศในอาเซียนมีลักษณะเหมือนกันคือรายได้หลักของประเทศมาจากการเก็บภาษีศุลกากรสินค้าขาเข้าและขาออก ซึ่งการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนให้ยกเลิกการเก็บภาษีระหว่างกันหรือเก็บภาษีให้น้อยลง แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถสละรายได้ในส่วนนี้ได้ เนื่องจากเป็นเงินที่ต้องนำมาพัฒนาประเทศการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศในภาคีจึงยังทำได้ยาก

5. ความแตกต่างกันทางการเมืองและการปกครองกฏบัตรอาเซียนได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงหลักการประชาธิปไตยและให้ประเทศสมาชิกยึดมั่นต่อรัฐบาลที่มาจากวิถีทางรัฐธรรมนูญ การสร้างประชาคมความมั่นคงอาเซียนก็จะช่วยยกระดับความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยของแต่ละประเทศอันมีผลต่อความสงบเรียบร้อยทางการเมืองในภูมิภาคด้วยแต่การปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบประกอบด้วย

5.1 แบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มี 4 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา สิงคโปร์ และ มาเลเซีย

5.2 ประชาธิปไตยในระบบประธานาธิบดี 2 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

5.3 เผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ 2 ประเทศ คือ ลาวและเวียดนาม

5.4 เผด็จการทหาร 1 ประเทศ คือ เมียนมาร์ หรือพม่า

5.5 สมบูรณาญาสิทธิราชย์ 1 ประเทศ คือ บรูไน

สมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สมาชิกบางประเทศยังมีปัญหาด้านความเป็นประชาธิปไตย และยังปกครองในรูปแบบเผด็จการและต้องการรักษาอำนาจของตนไว้ ทำให้อาเซียนพัฒนาได้อย่างยากลำบาก

6. ความขัดแย้งระหว่างประเทศอาเซียน ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอยู่ เช่น ปัญหาพรมแดนระหว่างประเทศไทย – กัมพูชา ปัญหาพรมแดน

ระหว่าง มาเลเซีย – ฟิลิปปินส์ – อินโดนีเซีย

7. ความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา โดยสามารถแบ่งกลุ่มประเทศตามศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือได้ ดังนี้ ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คือ บรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คือ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม สิงคโปร์ และประเทศไทย ส่วนในฟิลิปปินส์ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ นอกเหนือจากความแตกต่างทางศาสนาแล้ว ปัญหาชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความแตกต่างทางความเชื่อ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ก็เป็น อุปสรรคต่อการหลอมรวมสร้างความเป็นหนึ่งเดียว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุบิน ยะระรัช (2555) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนการวิจัยเชิงสำรวจเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมโดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อสำรวจอาชีพและคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง 2) เพื่อสำรวจความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยในการพัฒนาบัณฑิตเพื่อรองรับการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบัณฑิต และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้ตอบสนองต่อการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 55 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 55 คน และผู้แทนสถานทูตในประเทศกลุ่มอาเซียน จำนวน 5 คน เครื่องมือวิจัยมี 3 ประเภท ได้แก่ 1) แบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสาร 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบสอบถาม โดยมีระยะเวลาดำเนินการวิจัย 9 เดือน คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) อาชีพที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง มีจำนวน 16 สาขาอาชีพ ส่วนคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง มีจำนวน 3 ด้าน 26 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) ด้านพุทธิพิสัย จำนวน 12 คุณลักษณะ (2) ด้านจิตพิสัย จำนวน 8 คุณลักษณะ และ (3) ด้านทักษะพิสัย จำนวน 6 คุณลักษณะ 2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีความพร้อมร้อยละ 49.48 ในการพัฒนาบัณฑิตเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ (1) ด้านอาชีพ มีความพร้อมร้อยละ 30.91 (2) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต มีความพร้อมร้อยละ 64.34 จำแนกเป็น ด้านพุทธิพิสัย ร้อยละ 61.82 ด้านจิตพิสัย ร้อยละ 58.86 และด้านทักษะพิสัย ร้อยละ 76.67 และ (3) ด้านกิจกรรมการผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต มีความพร้อมร้อยละ 53.20 จำแนกเป็น ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ร้อยละ 59.40 ด้านหลักสูตร ร้อยละ 54.60 ด้านการเรียนการสอน ร้อยละ 52.60 ด้าน อาจารย์และบุคลากร ร้อยละ 51.80 และด้านการแนะแนวอาชีพและการทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียน ร้อยละ 48

3) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตมี 3 ด้าน โดยเรียงตามอันดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (1) ความต้องการจำเป็นด้านอาชีพ (2) ความต้องการจำเป็นด้านกิจกรรมการผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และ (3) ความต้องการจำเป็นด้านคุณลักษณะของบัณฑิต สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในการผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้ตอบสนองต่อการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมี จำนวน 9 ข้อ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์” งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่เรียนในภาคปกติ จำนวน 5 คณะที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ปีการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 8,875 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามคณะต่าง ๆ 5 คณะ แต่ละคณะสุ่มเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan, 1970, หน้า 608-609 อ้างถึงใน ธาณินทร์, 2551, หน้า 45) จำนวน 1,540 คน

3.2 เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ทั้ง 5 คณะจำนวน 8,875 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,540 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้คณะเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. แบ่งประชากรเป็นชั้นภูมิ โดยใช้คณะเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ
2. เปิดตารางสำเร็จของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยจำแนก

เป็นแต่ละคณะตามกลุ่มประชากร

สำหรับรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม คณะทั้ง 5 คณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะครุศาสตร์	1,660	310
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3,140	341
คณะวิทยาศาสตร์	1,770	313
คณะวิทยาการจัดการ	1,204	291
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	1,101	285
รวม	8,875	1,540

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดแบบ สอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 3 ด้าน ได้แก่

1. ความพร้อมด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียนด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน

2. ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

3. ความพร้อมด้านเจตคติ ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนัก ในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา การยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมจำนวน 41 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับได้แก่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าระดับดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความพร้อมในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพร้อมในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพร้อมในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อยที่สุด

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 30)

สำหรับวัดค่าตัวแปรทั้งหมด โดยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามที่สร้างขึ้นจำนวน 41 ข้อ โดยกำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยใช้หลักทางคณิตศาสตร์ 0.51 ขึ้นไปปัดเป็นเลขจำนวนเต็ม เกณฑ์ที่ใช้เป็นดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีความพร้อมในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีความพร้อมในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีความพร้อมในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อยที่สุด

(เทียมจันทร์ พานิชย์พลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 138)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด
- 3) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียนทำการตรวจ วิเคราะห์ แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม
- 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1. รศ.วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์

อาจารย์ผู้สอนประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

4.2. ดร.อารีย์ ปรีดีกุล

อาจารย์ผู้สอนประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.3. ดร.ไพโรจน์ เนียมนาค

อาจารย์ผู้สอนประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.4 อาจารย์นพวรรณ จำนวน

อาจารย์กลุ่มสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

4.5 ดร.อรรณณ ณรงค์สรศักดิ์

อาจารย์ผู้สอนประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีสูตรในการหาค่า ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

	N	แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่	+1	แน่ใจว่าสอดคล้อง
	0	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-1	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 41 ข้อ ใช้ได้จำนวน 41 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.80-1.00

5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	=	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	k	=	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	=	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 ซึ่งแสดงผลเอาไว้อย่างละเอียดในภาคผนวก

6) นำแบบสอบถามมาปรับปรุง และจัดพิมพ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากคณะครุศาสตร์ไปยังคณะต่าง ๆ จำนวน 5 คณะ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัย
- 2) ผู้วิจัยใช้การส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในคณะต่าง เพื่อนำแบบสอบถามไปมอบให้กับอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้เก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดย

แจกแบบสอบถามจำนวน 1,540 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 1,540 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการ แจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษา ด้านความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านการจำแนกรายคณะใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F - test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)
- 4) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

- 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป
- 2) สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferencial Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) การหาค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือมัชฌิมเลขคณิต

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2547, หน้า 55)

3) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fX$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

4) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที - เทสต์ (t- test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) หรือ (F-test)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 183)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏ เพชรบูรณ์” ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ โดยกำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

คณะครุศาสตร์	แทน คณะครุศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ฯ	แทน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ฯ	แทน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
คณะวิทยาการจัดการ	แทน คณะวิทยาการจัดการ
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	แทน คณะเทคโนโลยีการเกษตร
—	
x	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม
sig	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
H_0	แทน สมมุติฐานหลัก (Null hypothesis)
H_1	แทน สมมุติฐานรอง (Alternative hypothesis)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ความพร้อมด้านความรู้
  - 1.1) ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน
  - 1.2) ความรู้เรื่องการเมือง
  - 1.3) ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ
  - 1.4) ความรู้เรื่องสังคมและวัฒนธรรม
- 2) ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ
  - 2.1) ด้านทักษะพื้นฐาน
  - 2.2) ด้านพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม
  - 2.3) ด้านทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน
- 3) ความพร้อมด้านเจตคติ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 4.1 ร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามคณะวิชา

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
คณะครุศาสตร์	310	20.13
คณะมนุษยศาสตร์ฯ	341	22.14
คณะวิทยาศาสตร์ฯ	313	20.32
คณะวิทยาการจัดการ	291	18.90
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	285	18.51
รวม	1,540	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่าจำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 22.14 รองลงมาคือคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ คณะครุศาสตร์ ร้อยละ 20.32 และ 20.13 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ตอบ

แบบสอบถามความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : ความพร้อมด้านความรู้

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	1.1) ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน			
1	นักศึกษารู้เกี่ยวกับความเป็นมาของอาเซียน	2.73	0.97	ปานกลาง
2	นักศึกษามีความรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประเทศสมาชิกอาเซียน(7 ประการ)	3.24	0.77	ปานกลาง
3	นักศึกษาทราบเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของความร่วมมือของอาเซียน(6 หลัก)	3.13	0.82	ปานกลาง
4	นักศึกษารู้และเข้าใจเรื่องโครงสร้างและกลไกในการดำเนินงานของอาเซียน	3.04	0.82	ปานกลาง
5	นักศึกษารู้ความหมาย และความสำคัญของประชาคมอาเซียนและกฎบัตรอาเซียน	3.09	0.85	ปานกลาง
6	นักศึกษารู้ถึงความสำคัญในความร่วมมือของอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.25	0.83	ปานกลาง
7	นักศึกษามีความรู้และเข้าใจในด้านปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของอาเซียน	3.26	0.80	ปานกลาง
8	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจอาเซียน(AEC: ASEAN Economic Community ในด้านความหมาย วัตถุประสงค์	3.14	0.79	ปานกลาง

	เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน)			
9	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA:ASEAN Free Trade Area ความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประโยชน์และคุณค่าในการเข้าร่วมเขตการค้า เสรีอาเซียน)	3.10	0.81	ปานกลาง
รวม ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน		3.11	0.60	ปานกลาง

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	1.2) ความรู้ด้านการเมือง			
10	นักศึกษารู้และเข้าใจระบอบการเมืองการปกครองของประเทศ ในกลุ่มอาเซียน	3.07	0.82	ปานกลาง
11	นักศึกษารู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกลุ่ม ประชาคมอาเซียน	3.11	0.84	ปานกลาง
12	นักศึกษามีความรู้เรื่องสิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน	3.21	0.86	ปานกลาง
13	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ	3.11	0.90	ปานกลาง
รวม ความรู้ด้านการเมือง		3.12	0.71	ปานกลาง
	1.3) ความรู้ด้านเศรษฐกิจ			
14	นักศึกษารู้ระบบการเงินของกลุ่มประเทศอาเซียน	3.08	0.83	ปานกลาง
15	นักศึกษารู้และเข้าใจระบบเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน	3.13	0.83	ปานกลาง
16	นักศึกษารู้ปัจจัยการผลิต เรื่องแรงงานการค้าเสรี ข้อตกลง ระหว่างการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	3.13	0.82	ปานกลาง
รวม ความรู้ด้านเศรษฐกิจ		3.11	0.71	ปานกลาง
	1.4) ความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรม			
17	นักศึกษามีความรู้เรื่องชาติพันธุ์ของประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.17	0.84	ปานกลาง
18	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับภาษาประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.20	0.89	ปานกลาง
19	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับศาสนาต่างๆ ประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.21	0.88	ปานกลาง
20	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายอาเซียนประเทศในกลุ่ม	3.29	0.85	ปานกลาง

	อาเซียน			
21	นักศึกษาที่มีความรู้ด้านภูมิศาสตร์ ของประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.29	0.88	ปานกลาง
22	นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.26	0.89	ปานกลาง
23	นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญและประวัติศาสตร์ของ ประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.13	0.92	ปานกลาง
รวม ความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรม		3.22	0.68	ปานกลาง
รวม ความพร้อมด้านความรู้		3.15	0.55	ปานกลาง

จากตาราง 4.2 พบว่าจำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$; S.D. = 0.55) โดยมี ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$; S.D. = 0.60) ความรู้เรื่องการเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$; S.D. = 0.71) ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$; S.D. = 0.71) และ ความรู้เรื่องสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.22$; S.D. = 0.68)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
2.1) ด้านทักษะพื้นฐาน				
24	นักศึกษาสามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา(ภาษาอังกฤษและภาษา ประเทศในกลุ่มอาเซียนอีกอย่างน้อย 1 ภาษา)	3.08	0.88	ปานกลาง
25	นักศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการ เรียนรู้	3.24	0.86	ปานกลาง
26	นักศึกษามีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี	3.34	0.83	ปานกลาง
27	นักศึกษามีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น	3.48	0.82	ปานกลาง
รวม ด้านทักษะพื้นฐาน		3.28	0.65	ปานกลาง
2.2) ด้านพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม				
28	นักศึกษาเคารพและยอมรับความหลากหลายทางสังคม	3.61	0.85	มาก
29	นักศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำ	3.55	0.84	มาก

30	นักศึกษาเป็นผู้มองเห็นปัญหาสังคมและลงมือกระทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง	3.50	0.80	ปานกลาง
รวม ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม		3.55	0.71	มาก
31	2.3) ด้านทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน นักศึกษาเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน	3.54	0.84	มาก
32	นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.65	0.86	มาก
33	นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิสัยทัศน์ที่ถูกต้อง	3.61	0.81	มาก
34	นักศึกษามีความสามารถในการจัดการตนเอง/ควบคุมตนเอง(การวางแผน ดำเนินการตามแผนและประเมินผล)	3.65	0.79	มาก
รวม ด้านทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน		3.61	0.67	มาก
รวม ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ		3.48	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 4.3 พบว่าจำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านทักษะ/กระบวนการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.48$; S.D. = 0.57) โดยมี ทักษะพื้นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.28$; S.D. = 0.65) ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.55$; S.D. = 0.71) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.61$; S.D. = 0.67)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ตอบ

แบบสอบถามความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : ความพร้อมด้านเจตคติ

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
35	นักศึกษามีความภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน	3.84	0.83	มาก
36	นักศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน	3.84	0.88	มาก
37	นักศึกษามีความตระหนักในความเป็นอาเซียน	3.75	0.87	มาก
38	นักศึกษามีวิถีประชาธิปไตย (การสวดธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม)	3.80	0.85	มาก
39	นักศึกษายอมรับในความแตกต่างในการนับถือศาสนา	3.94	0.87	มาก
40	นักศึกษาได้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.04	0.86	มาก
41	นักศึกษามีจิตสำนึกร่วมสร้างความเข้มแข็งของประเทศใน	3.99	0.83	มาก

	กลุ่มประชาคมอาเซียน			
	รวม ด้านเจตคติ	3.88	0.67	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่าจำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านเจตคติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.88$; S.D. = 0.67)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนความพร้อมในภาพรวม ด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และ ด้านเจตคติ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ความพร้อมด้านความรู้	3.15	0.55	ปานกลาง
ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ	3.48	0.57	ปานกลาง
ความพร้อมด้านเจตคติ	3.88	0.67	มาก
รวม	3.36	0.48	ปานกลาง

จากตาราง 4.5 พบว่าจำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.36$; S.D. = 0.48) และมี ความพร้อมด้านความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.15$; S.D. = 0.55) ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.48$; S.D. = 0.57) แต่ ความพร้อมด้านเจตคติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.88$; S.D. = 0.67)

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ระหว่างนักศึกษาแต่ละคณะวิชา

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำแนกตามคณะ โดยสามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : นักศึกษาที่สังกัดต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : นักศึกษาที่สังกัดต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ตาราง 4.6 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาแต่ละคณะที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้าน

รายการ	ค่า F	Sig.
ความพร้อมด้านความรู้	2.057	0.084
ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ	3.735*	0.005
ความพร้อมด้านเจตคติ	4.571*	0.001
รวม	0.753	0.556

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.6 พบว่าในภาพรวมนักศึกษาต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อม ด้านทักษะ/กระบวนการ และ ด้านเจตคติ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของตุกี (Tukey) ดังตาราง

ตาราง 4.7 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาแต่ละคณะที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านทักษะ/กระบวนการ

คณะ		คณะ ครุศาสตร์	คณะ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์	คณะ วิทยาศาสตร์	คณะวิทยาการ จัดการ	คณะเทคโนโลยี การเกษตร
	$\bar{x}$	3.13	3.13	3.09	3.20	3.18
คณะครุศาสตร์	3.13	-	- 0.0197	- 0.1162	- 0.1261*	- 0.0013

			(0.992)	(0.0799)	(0.0443)	(1.000)
คณะมนุษยศาสตร์ฯ	3.13	-	-	- 0.0965 (0.1917)	- 0.1065 (0.1300)	0.0184 (0.9944)
คณะวิทยาศาสตร์	3.09	-	-	-	- 0.0100 (1.000)	0.1149 (0.0979)
คณะวิทยาการจัดการ	3.20	-	-	-	-	0.1249 (0.0640)
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	3.18	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.7 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาคณะ
วิทยาการจัดการฯ กับ คณะครุศาสตร์ มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเพชรบูรณ์ ด้านทักษะ/กระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 4.8 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาแต่ละคณะที่มีต่อ
ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ด้านเจตคติ

คณะ		คณะ ครุศาสตร์	คณะ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์	คณะ วิทยาศาสตร์	คณะวิทยาการ จัดการ	คณะเทคโนโลยี การเกษตร
	$\bar{x}$	3.13	3.13	3.09	3.20	3.18
คณะครุศาสตร์	3.13	-	- 0.1326 (0.0828)	- 0.0183 (0.9970)	0.0790 (0.5926)	- 0.0811 (0.5717)
คณะมนุษยศาสตร์ฯ	3.13	-	-	0.1142 (0.1826)	0.2115* (0.0007)	0.0514 (0.8717)

คณะวิทยาศาสตร์	3.09	-	-	-	0.0973 (0.3764)	- 0.0628 (0.7779)
คณะวิทยาการจัดการ	3.20	-	-	-	-	- 0.1601* (0.0321)
คณะเทคโนโลยี การเกษตร	3.18	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.8 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการฯ กับ คณะมนุษยศาสตร์ฯ มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)สรุปได้ดัง ตาราง 4.10

ตาราง 4.10 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คณะ	ข้อเสนอแนะ
คณะครุศาสตร์	ต้องการให้เตรียมความพร้อมโดยการจัดทำเอกสารแจก จัดอบรม จัดค่ายอาเซียนจัดทัศนศึกษา และทำวิจัยหรือหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียน โดยการเรียนการสอนสอดแทรกเรื่องอาเซียนในการจัดการเรียนการสอน
คณะมนุษยศาสตร์ฯ	ต้องการให้เตรียมความพร้อมโดยจัดการฝึกอบรมให้กับนักศึกษา การจัดทำ website. ให้เรียนรู้หรือจัดทำวารสาร จุลสารเอกสารแจก เพื่อให้รู้เท่าทันเหตุการณ์จัดอบรมจัดค่ายอาเซียนจัดทัศนศึกษา และทำวิจัยหรือหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียน
คณะวิทยาศาสตร์	นักศึกษาต้องการเข้ารับการอบรมหรือข้อมูลข่าวสารด้านอาเซียนจากมหาวิทยาลัย

	และควรมีกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาอยากหลากหลาย
คณะวิทยาการจัดการ	จัดทำวารสาร จุลสารเอกสารแจก เพื่อให้รู้เท่าทันเหตุการณ์จัดอบรม จัดค่ายอาเซียน จัดทัศนศึกษา และทำวิจัยหรือหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียน
คณะเทคโนโลยี การเกษตร	จัดการฝึกอบรม แจกเอกสารประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น ๆ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์” งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่เรียนในภาค ปกติ จำนวน 5 คณะที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ปีการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 8,875 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยใช้การ สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามคณะต่าง ๆ 5 คณะ แต่ละคณะสุ่ม เลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและ มอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970, หน้า 608-609 อ้างถึงใน ธาณินทร์, 2551, หน้า 45) จำนวน 1,540 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดแบบ สอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ 3 ด้าน ได้แก่

1. ความพร้อมด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียนด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน

2. ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความ รับผิดชอบทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

3. ความพร้อมด้านเจตคติ ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนัก ในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา การยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี /สันติธรรม และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมจำนวน 41 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากคณะครุศาสตร์ ไปยังคณะต่าง ๆ จำนวน 5 คณะ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยใช้การส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในคณะต่าง เพื่อนำแบบสอบถามไปมอบให้กับอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้เก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยแจกแบบสอบถามจำนวน 1,540 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 1,540 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการ แจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ(Percentage)

2. ศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ทดสอบสมมุติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาด้านความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านการจำแนกรายคณะใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way

ANOVA or F - test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป

2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 100 จำแนกตามคณะวิชาจากมากไปหาน้อยดังนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 22.14 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 20.32 และ คณะครุศาสตร์ ร้อยละ 20.13 คณะวิทยาการจัดการ ร้อยละ 18.90 และคณะเทคโนโลยีการเกษตร ร้อยละ 18.51

2. ความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.36$; S.D. = 0.48) โดยมี ความพร้อมด้านความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.15$; S.D. = 0.55) ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.48$; S.D. = 0.57) แต่ ความพร้อมด้านเจตคติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.88$; S.D. = 0.67) และสรุปจำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

2.1 นักศึกษามีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.15$, S.D. = 0.55) โดยมี ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.11$; S.D. = 0.60) ความรู้เรื่องการเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.12$, S.D. = 0.71) ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.11$; S.D. = 0.71) และ ความรู้เรื่องสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.22$, S.D. = 0.68)

2.2 นักศึกษามีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านทักษะ/กระบวนการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.48$; S.D. = 0.57) โดยมี ทักษะพื้นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.28$; S.D. = 0.65) ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.55$; S.D. = 0.71) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.61$; S.D. = 0.67)

2.3 นักศึกษามีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านเจตคติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}= 3.88$; S.D. = 0.67)

3. ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ นักศึกษาต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อม ด้านทักษะ/กระบวนการ และ ด้านเจตคติ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. นักศึกษามีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ นักศึกษาต้องการเข้ารับการอบรมหรือข้อมูลข่าวสารด้านอาเซียนจากมหาวิทยาลัยและควรมีกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาอยากหลากหลาย

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและการที่ประเทศ อาเซียน ได้มีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนจะมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้ให้พลเมืองในประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ซึ่งประชาคมอาเซียน ก่อตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และวัฒนธรรม โดยมีประเทศสมาชิกร่วมกัน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา พลเมืองของประเทศ การพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนไทยให้สู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายได้แก่คุณลักษณะของเด็กไทยที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ชัดเจน ต้องประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ /กระบวนการ และเจตคตินักศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเป็นอาเซียนได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน ความรู้ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความพร้อมใน

ด้านความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.15$, S.D. = 0.55) โดยมี ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.11$; S.D. = 0.60) ความรู้เรื่องการเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.12$, S.D. = 0.71) ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.11$; S.D. = 0.71) และ ความรู้เรื่องสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x}=3.22$, S.D. = 0.68) จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพร้อมด้านความรู้ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัย ได้จัดอบรม หรือนักศึกษาได้รับความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และอาจรวมถึงการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสอดแทรกเรื่องอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นพดล สุตันดิวัฒน์กุล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทย

และได้ค้นพบและให้ข้อเสนอว่าควรเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนด้วยการสนับสนุนอุปกรณ์ครุภัณฑ์ และห้องปฏิบัติการให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นในทุกสถานศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ในด้านการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ด้านการใช้ ICT ด้านการค้นคว้าหาความรู้จาก Internet และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบิน ยะระรัช และคณะ(ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานเรื่อง ความพร้อมในการพัฒนามันัตติของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย รองรับประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อสำรวจอาชีพและคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง 2) เพื่อสำรวจความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยในการพัฒนามันัตติเพื่อรองรับการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนามันัตติ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการผลิตและพัฒนามันัตติให้ตอบสนองต่อการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 55 แห่ง ผลการวิจัย พบว่า 1) อาชีพที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง มีจำนวน 16 สาขาอาชีพ ส่วนคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง มีจำนวน 3 ด้าน 26 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) ด้านพุทธิพิสัย จำนวน 12 คุณลักษณะ (2) ด้านจิตพิสัย จำนวน 8 คุณลักษณะ และ (3) ด้านทักษะพิสัย จำนวน 6 คุณลักษณะ 2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีความพร้อมร้อยละ 49.48 ในการพัฒนามันัตติเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ (1) ด้านอาชีพ มีความพร้อมร้อยละ 30.91 (2) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต มีความพร้อมร้อยละ 64.34 จำแนกเป็น ด้านพุทธิพิสัย ร้อยละ 61.82 ด้านจิตพิสัย ร้อยละ 58.86 และด้านทักษะพิสัย ร้อยละ 76.67 และ (3) ด้านกิจกรรมการผลิตและ

พัฒนาคุณภาพบัณฑิต มีความพร้อมร้อยละ 53.20 จำแนกเป็น ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ร้อยละ 59.40 ด้านหลักสูตร ร้อยละ 54.60 ด้านการเรียนการสอน ร้อยละ 52.60 ด้านอาจารย์และบุคลากร ร้อยละ 51.80 และด้านการแนะแนวอาชีพและการทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียน ร้อยละ 48.3) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตมี 3 ด้าน โดยเรียงตามอันดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (1) ความต้องการจำเป็นด้านอาชีพ (2) ความต้องการจำเป็นด้านกิจกรรมการผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และ (3) ความต้องการจำเป็นด้านคุณลักษณะของบัณฑิต สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหาร ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตซึ่งทางมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญ ทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

ในด้านความพร้อมด้านด้านทักษะ/กระบวนการ นักศึกษามีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านทักษะ/กระบวนการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.48$; S.D. = 0.57) โดยมี ทักษะพื้นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.28$; S.D. = 0.65) ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.55$; S.D. = 0.71) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.61$; S.D. = 0.67) พบว่านักศึกษามีทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนและทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอต่อการใช้ของนักศึกษา เช่น จำนวนคอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลงานวิจัย เป็นต้นตลอดจนความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้นักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนตนเองและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วย ส่วนในด้านทักษะขั้นพื้นฐาน ในด้านความสามารถในการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีความพร้อมในระดับปานกลาง ดังนั้นทุกคณะต้องสนับสนุนหารูปแบบการพัฒนาให้กับนักศึกษาจากจริงจังต่อไปซึ่งสอดคล้องกับ วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ (2555) ได้ระบุ 4 ทักษะทางรอดสู่อาเซียน ได้แก่การค้นคว้าหาความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และคุณธรรมจริยธรรมจะต้องควบคู่กันไปซึ่งในงานวิจัยนี้พบว่าได้พบจุดเด่นสำหรับนักศึกษาคือเจตคติด้านการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการมีจิตสำนึกร่วมสร้างความเข้มแข็งของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนตลอดทั้งมีความภูมิใจและร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียนดังนั้นจึงเป็นสิ่งดีสำหรับ

มหาวิทยาลัยที่นักศึกษามีเจตคติที่ดีเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาด้านอื่นๆต่อไป และนอกจากนั้น อภิชาติ เพชรรัตน (2556) ทูตประจำกรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ณ กรุงจาร์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ได้ให้ข้อคิด และแนวทางในการพัฒนาคนไทยไว้อย่างน่าสนใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักสากลที่ประเทศต่างๆในโลก ต้องเตรียมการพัฒนาคนโดยมุ่งเน้นพัฒนาทักษะ 5 ด้าน ดังนี้ 1)การพัฒนาทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) ในที่นี้หมายถึงการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ซึ่งจะต้องใช้ในการรอบด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านการศึกษา ก็คือภาษาอังกฤษ ควรเริ่มที่การบริหารจัดการด้านการเรียน การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเสียใหม่ เน้นไปที่การสอนของครู โดยให้เน้นการปฏิบัติการทางภาษาให้เข้มข้น คือ ฝึกพูด ฝึกปฏิบัติ และได้ตอบทางภาษากับครูไทย กับครูต่างชาติ หรือกับนักเรียนด้วยกัน เมื่อนักเรียนกล้าที่จะพูดสื่อสารแล้ว ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษน่าจะลดลง 2)การพัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skill) การส่งเสริมทักษะการคิด และวิเคราะห์ให้ผู้เรียนมากที่สุด แต่ปัญหายู่ว่าครูผู้สอนได้นำไปประยุกต์ใช้มากน้อยแค่ไหน สามารถส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียนได้ดี 3)การพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม (Participation Skill) ทักษะการมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมภูมิใจ คนไทย สังคมไทยมักจะมีปัญหาโดยตลอดการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมของผู้เรียนนั้น การจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องเข้าใจก่อนว่า เป็นการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาผู้เรียน ด้านการเรียนรู้ที่ดึงความสามารถของผู้เรียนออกมา (Active Learning) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการสอนมากขึ้น ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหามากขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียกการเรียนรู้แบบนี้ว่า การเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา (Problem Solving) และเรียนรู้โดยการร่วมมือกัน (Cooperative Learning) ดังนั้น การพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เกี่ยวกับข้องควรขับเคลื่อนให้เป็นจริงเป็นจังมากกว่านี้ เพราะเป็นการพัฒนาคนด้านความรู้ ทักษะ และทักษะได้เป็นอย่างดี เพราะทักษะการมีส่วนร่วมเป็นการฝึกผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และทักษะนี้เป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเป็นอย่างมาก 4)การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา (Problem solving Skill) ด้านทักษะการแก้ปัญหา ที่สำคัญมากทักษะหนึ่ง เรามักจะได้ยินได้ทราบตามข่าวต่างๆ ว่าเด็กไทยประสบปัญหาทั้งในด้านครอบครัว ด้านส่วนตัว ด้านการเรียน แล้วนักเรียนเหล่านั้นตัดสินใจทำร้ายตนเองอยู่เสมอ ซึ่งที่จริงแล้วทุกคนมีปัญหาล้วน แต่ขึ้นอยู่กับแต่ละคนจะนำปัญหาเหล่านั้นมาแก้ปอย่างไร ชาวชนคนไทยต้องพร้อมที่เผชิญปัญหาที่เกิดขึ้น 5)การพัฒนาทักษะจิตสาธารณะ (Public mind Skill) ด้วยสภาพทางสังคมที่สับสนยุ่งเหยิงสลับซับซ้อน ผู้คนนิยมฟุ้งเฟ้อ เห็นแก่ตัว ยึดวัตถุนิยมเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต จนลืม

สายใยของวัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิม ฉะนั้น การส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านจิตสาธารณะ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพัฒนาผู้เรียนด้วย การปลูกจิตสาธารณะควรดำเนินการดังนี้

1. ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่นิ่งเฉย
2. เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง ไม่เอาเปรียบผู้อื่น พร้อมเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น
3. เป็นผู้ที่ไม่เข้าใจผู้อื่น ไม่ดูถูกและทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น
4. เป็นผู้ที่มีใจกว้าง ยอมรับผู้ฟังผู้อื่น และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างเสมอ
5. เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

การพัฒนาคนใน 5 ทักษะข้างต้น จะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างคนรุ่นใหม่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 และเข้าสู่มาตรฐานสากล(มศิชนรายวัน 4 สิงหาคม 2556)

ในด้านความพร้อมด้านเจตคติ นักศึกษามีความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน ด้านเจตคติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.67) จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของความพร้อม พรณิ (2538 อ้างใน นฤตพงษ์ไชยวงศ์ 2540: 18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อมไว้ 3 ประการ คือ 1) วุฒิภาวะ 2) การได้รับการอบรมและเตรียมตัว 3) ความสนใจหรือแรงจูงใจ แต่นักการศึกษากลุ่มได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) องค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป 2) องค์ประกอบด้านสติปัญญา ได้แก่ ความพร้อมด้านความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล 3) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม สภาพแวดล้อมรอบตัว 4) องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ นั้นถ้าเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับดี จึงน่าจะเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่สำคัญจะทำให้สามารถพัฒนานักศึกษาต่อไป

ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ นักศึกษาต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาต่างคณะกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อม ด้านทักษะ/กระบวนการ และ ด้านเจตคติ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะอาจมีจุดเน้นที่แตกต่างกันแนวนโยบายในการจัดการศึกษาโดยคณะ

การจัดการและคณะเทคโนโลยีการ เกษตร นั้นมีความพร้อมค่อนข้างสูง รองลงมาได้แก่คณะ ศึกษาศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งทางคณะแต่ละคณะควรต้องดำเนินการพัฒนาส่งเสริมด้านทักษะ กระบวนการ และเจตคติเพิ่มขึ้นหรือหนึ่งมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทในการพัฒนานักศึกษาในทุกคณะ ให้มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในแนวเดียวกัน

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ มีข้อเสนอแนะ 2 ประการคือ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถนำผลการวิจัยให้แต่ละคณะจัดทำแผนในการพัฒนานักศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามคุณลักษณะด้านความพร้อม ด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และเจตคติ ตามจุดเน้น ที่แตกต่างกัน

1.2 มหาวิทยาลัยควรจัดทำหลักสูตรกลางในการพัฒนานักศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อนปีการศึกษา 2558

1.3 ควรศึกษาความพร้อมในด้านข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักศึกษา คณาจารย์ ฝ่ายบริหารเพิ่มเติม จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อนปีการศึกษา 2558 อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ใช้สื่อ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบ e- learning ในกับให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างทั่วถึง

2.2 ควรมีการจัดทำชุดการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ ด้านประชาคมอาเซียน เพื่อให้ความรู้ และประสบการณ์ แก่นักศึกษาอย่างทั่วถึงในทุกคณะ

23. ควรสอดแทรกหรือบูรณาการ เรื่องอาเซียนศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.(2555).แนวทางการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียน ด้านการศึกษาที่มา

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก[www.http://blog.eduzones.com/racchachoengsao/88655](http://blog.eduzones.com/racchachoengsao/88655) s.

สืบค้นเมื่อ20กันยายน2555)

----- . กระทรวง. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่**

สอง(พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพฯ:

-----.(2555) **ความสำเร็จของคุณภาพการจัดการศึกษาอาเซียน.**เอกสารประกอบการอบรม

เรื่องการศึกษาสู่อาเซียน วันที่ 28-29 สิงหาคม 2555 ,ณ โรงแรมมิราเคิล

กรุงเทพฯ

----- . กระทรวง.สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550) .**กรอบแผนอุดมศึกษาระยะ**

ยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

-----.ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2548) **คำแถลงของการ**

ประชุม รัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน. 19 สิงหาคม 2548.

-----.(2554).**คุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน .** ออนไลน์ สืบค้นจาก www.

[Http://nawaporn2.blogspot.com/2011/12/blog-post.html](http://nawaporn2.blogspot.com/2011/12/blog-post.html) เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2555.

----- . กระทรวง. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่**

สอง(พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพฯ: หน้า 105- 108.

การต่างประเทศ, กระทรวงและสำนักงานเลขาธิการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน.กรมอาเซียน.

(2545).**อาเซียนแห่งอนาคต ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ร่วมมือพร้อมแข่งขัน”.**

8 สิงหาคม2545.

การต่างประเทศ, กระทรวง. กรมอาเซียน. (2547). **เอกสารข้อมูลพื้นฐานของอาเซียน.**

กรกฎาคม 2547.

การต่างประเทศ, กระทรวง. กรมอาเซียน.กลุ่มงานนโยบาย. (2552).**กฎบัตรอาเซียน .** กรุงเทพฯ

มกราคม 2552.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน, (2553) .**ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อม**

สู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด

บางกอกบล๊อค.

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ .(2548).การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาอาเซียน ปี 2558.

เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ณ

กระทรวงศึกษาธิการ ,วันที่ 25 มีนาคม2548.

นพดล สุสันติวณิชชกุล.(2554). การศึกษาความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา

อาเซียนศึกษาไทย.งานวิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ปี 2554 . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

บุญชม ศรีสะอาด.(2546).การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

-----.(2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปฐมศิริ ศิริวัฒนประยูร.(2555).ภาพลักษณ์ประชาคมอาเซียน. การบรรยายพิเศษจากผู้อำนวยการ

ฝ่ายขายและการตลาด โรงแรมในเครือเมริออส ในการประชุมคณะกรรมการบริหาร

โรงแรม .กรุงเทพฯ:

พิษณุ สุวรรณะชญ.(2540) . ตามทศวรรษอาเซียน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ,กรุงเทพฯ.

พรทิพย์ หิรัญยเกตุ. (2554). ประชมคมอาเซียน.เอกสารประกอบการประชุมบริษัทเคสดีเนชั่นเอเชีย ,

หน้า 18-19 .

ภาวิธ ทองโรจน์. (2556). ทักษะกระบวนการของนักศึกษาอาเซียน.เอกสารประกอบการบรรยายใน

การประชุม สกอ. ประจำปี 2555 ณ เมืองทองธานี.หน้า 56-58 (เอกสารอัดสำเนา).

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ .กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ

วิจิตร ศรีสอ้าน.(2518). หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช.

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2556). จุดเปลี่ยนประเทศไทยสู่อาเซียน . หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจAEC

Word .ปีที่ 33 ประจำวันที่ 7-10 กรกฎาคม 2556.

สมพงษ์ จิตระดับ อังสุภาวาทิน และคณะ.(2555) . การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา.

ในรายงานสภาวะการณ์เด็กและ.เยาวชน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ลีดา สอนศรี. (2547). ผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

สุกัลกษณ์ การจนขุนดี. (2551) East-West Corridor จากเส้นทางขนส่งสู่ระเบียงเศรษฐกิจ: ทบทวน

ความก้าวหน้าและผลกระทบ.กรุงเทพฯ:

สุรินทร์ พิศสุวรรณ (2554). การเตรียมการอุดมศึกษาระดับประถมศึกษาอาเซียน.เอกสารประกอบการ

ประชุมปาฐกถาทางวิชาการระดับชาติ ปี 2554 .หน้า 18-25. เอกสารอัดสำเนา .

สุบิน บุระรัช.(2555). ความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของนักศึกษาอุดมศึกษา ของสถานศึกษา
เอกชนในประเทศไทย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ,กรุงเทพฯ.

สำลี ทองธิว.(2555). การสังเคราะห์หลักสูตรอาเซียน : กรณีศึกษา สัมภาษณ์และวิเคราะห์หลักสูตร.
เอกสารประกอบการสอน ระดับปริญญาเอก.หน้า 66-78

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

อภิชาติ เพ็ชรรัตน์.(2556).แนวทางการพัฒนาคนไทยสู่อาเซียน.เอกสารเผยแพร่และสื่อประชาสัมพันธ์
กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (ออนไลน์). จาก:<http://www.mfa.go.th/asean/>
สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2556

ภาษาอังกฤษ

ASEAN Secretariat.(2006) **Joint Statement from the 1st ASEAN Education Ministers Meeting
and 41st SEAMEO Council Conference.** Singapore. 23 March 2006.

ASEAN Secretariat. .(2007) **Joint Statement of the 42nd SEAMEO. Council Conference and the
2nd ASEAN Education Ministers Meeting.** Bali. Indonesia. 13-16 March 2007.

ASEAN Secretariat. .(2008). **Joint Statement of the 3rd ASEAN Education Ministers Meeting.**
Kuala Lumpur. 15 March 2008.

ASEAN Secretariat. .(2009). **Joint Statement of the 4th ASEAN Education Ministers Meeting.**
Phuket. 5-8 April 2009.

John Ravenhill.(1995).**Economic Cooperation in Southeast Asia.** Asian Survey, Vol. 35 No. 9
(September 1995) p 853.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือวิจัยแบบสอบถาม

แบบสอบถามเรื่อง

ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

*****

คำชี้แจง   แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยแบ่งออกเป็น   3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ข้อความตรงกับข้อมูลของท่าน

1. คณะที่ศึกษา

☐ ครุศาสตร์   ☐ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์   ☐ คณะวิทยาศาสตร์

☐ คณะวิทยาการจัดการ   ☐ คณะเทคโนโลยีการเกษตร

2. ชั้นปีที่ศึกษา

☐ ชั้นปีที่ 1

☐ ชั้นปีที่ 2

☐ ชั้นปีที่ 3

☐ ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โปรดพิจารณารายการต่างๆ เกี่ยวกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของท่าน แล้วแสดงความ
คิดเห็นด้วยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ โดยตัวเลขแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีความพร้อมในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพร้อมในระดับมาก

3 หมายถึง มีความพร้อมในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความพร้อมในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความพร้อม				
		5	4	3	2	1
1	1.ด้านความรู้ นักศึกษาารู้เกี่ยวกับความเป็นมาของอาเซียน					
2	นักศึกษามีความรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง ประเทศสมาชิกอาเซียน(7 ประการ)					
3	นักศึกษาทราบเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของความร่วมมือ ของอาเซียน(6 หลัก)					
4	นักศึกษาู้และเข้าใจเรื่องโครงสร้างและกลไกในการ ดำเนินงานของอาเซียน					
5	นักศึกษาู้ความหมาย และความสำคัญของประชาคม อาเซียนและกฎบัตรอาเซียน					
6	นักศึกษาู้ถึงความสำคัญในความร่วมมือของอาเซียนใน ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้าน สังคมและวัฒนธรรม					
7	นักศึกษามีความรู้และเข้าใจในด้านปัญหาและอุปสรรคที่ สำคัญของอาเซียน					
8	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจอาเซียน(AEC: ASEAN Economic Community ในด้านความหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน)					
9	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA:ASEAN Free Trade Area ความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประโยชน์และคุณค่าในการเข้า ร่วมเขตการค้าเสรีอาเซียน)					
10	ด้านความรู้ด้านการเมือง นักศึกษาู้และเข้าใจระบอบการเมืองการปกครองของ ประเทศในกลุ่มอาเซียน					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความพร้อม				
		5	4	3	2	1
11	นักศึกษาารู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกลุ่มประชาคมอาเซียน					
12	นักศึกษามีความรู้เรื่องสิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน					
13	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ					
14	ด้านเศรษฐกิจ					
	นักศึกษารู้ระบบการเงินของกลุ่มประเทศอาเซียน					
15	นักศึกษารู้และเข้าใจระบบเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน					
16	นักศึกษารู้ปัจจัยการผลิต เรื่องแรงงานการค้าเสรี ข้อตกลงระหว่างการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ					
17	ด้านสังคมและวัฒนธรรม					
	นักศึกษามีความรู้เรื่องชาติพันธุ์ของประเทศในกลุ่มอาเซียน					
18	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับภาษาประเทศในกลุ่มอาเซียน					
19	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ ประเทศในกลุ่มอาเซียน					
20	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายอาเซียนประเทศในกลุ่มอาเซียน					
21	นักศึกษามีความรู้ด้านภูมิศาสตร์ ของประเทศในกลุ่มอาเซียน					
22	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของประเทศในกลุ่มอาเซียน					
26	นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับบุคคลสำคัญและประวัติศาสตร์ของประเทศในกลุ่มอาเซียน					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความพร้อม				
		5	4	3	2	1
	2.ด้านทักษะกระบวนการ					
27	ด้านทักษะพื้นฐาน นักศึกษาสามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศในกลุ่มอาเซียนอีกอย่าง น้อย 1 ภาษา)					
28	นักศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้					
29	นักศึกษามีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี					
30	นักศึกษามีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น					
31	ทักษะด้านพลเมืองและความรับผิดชอบทางสังคม นักศึกษาเคารพและยอมรับความหลากหลายทางสังคม					
32	นักศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำ					
34	นักศึกษาเป็นผู้มองเห็นปัญหาสังคมและลงมือกระทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง					
	ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน					
35	นักศึกษาเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน					
36	นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
37	นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิธีคิดที่ถูกต้อง					
38	นักศึกษามีความสามารถในการจัดการตนเอง/ควบคุมตนเอง(การวางแผน ดำเนินการตามแผนและประเมินผล)					

39	3.ด้านเจตคติ นักศึกษามีความภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็น อาเซียน					
40	นักศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน					
41	นักศึกษามีความตระหนักในความเป็นอาเซียน					
42	นักศึกษามีวิถีประชาธิปไตย (คารวะธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม)					
43	นักศึกษายอมรับในความแตกต่างในการนับถือศาสนา					
44	นักศึกษาได้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
45	นักศึกษามีจิตสำนึกร่วมสร้างความเข้มแข็งของประเทศใน กลุ่มประชาคมอาเซียน					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บัญเอก	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา นวัตกรรม
ดร.อรรณณ ฌรงค์สรศักดิ์	กลุ่มสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ดร.อารีย์ ปรีดีกุล	กลุ่มสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์นพวรรณ จำนวน	อาจารย์คณะครุศาสตร์ ภาควิชา การวัดและประเมินผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
นางประคอง สาธรรม	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านคุณธรรม จริยธรรม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสมใจ กงเดิม
เกิด	27 ธันวาคม 2508
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	157/1 ถ. คชเสนีย์ ต. หล่มสัก อ. หล่มสัก จ. เพชรบูรณ์ 67110
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ ระดับ 8
สถานที่ทำงาน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อ. เมือง จ. เพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) วิทยาลัยครูเทพสตรี จ. ลพบุรี ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาเอก ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร